

309310 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ నవంబరు నెల 29 వ తేది శుక్ర వారము

No. 197

సంపుటము. ౫

కా త యు క్తి నా ము స ం వ త్స ర కార్త క మా స బ హు శ వ కా ద శి గం.

సంచిక ౧౯౭

సందరము !

లాభకరము !!

ఉపయోగము !!!

అందమైన 1919 క్యాలండరు

నవంబరు నెల 15-వ తారీఖు నుండి జనవరి నెల 31-వ తారీఖు లోపుగ

మా మందులను 6 రూపాయలకు నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా గొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపివారికి క్యాలండరు జేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనట యుక్తము.

తామర తైలము

పండ్లపాడి

మోహిని తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపదము

దగ్గు, శైత్యము, పడిశెము, రొమ్ముపడిశెము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,

బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

వక్రవిడబ్బిలో పె రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-6-0. పోస్టుఖర్చులు కేట.

అమృతాంజనం డిపో, } 109, ఫ్రేరోడ్డు, బొంబాయి.
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టరు) కాబడినది.

ఇప్పటికాలపు రుచి కనుపడునది, సాటిలేని మనోహరమగు నువాసనగలది.

అల్పాహారముగానీ, సారాహారముగానీ, జీర్ణబడకయే సిద్ధము చేయబడిన శేషల పుష్కరము.

నీ కువాలపై కొన్ని చిందువులు చిహ్నకనించినచో, మనోహరమగు నువాసన నిస్సంశయమగును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో ముందుగా.

చిన్న నైజా (అర ద్రాం) సీసా 1-కి రూ 0-8-0

మధ్యరకము నైజా 1-ర ద్రాం " " 0-12-0

పెద్ద నైజా 2 " " " 1-4-0

చెట్లనైజా 4 " తక్కువ కొన్న " " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0-6-0, 3 బుడ్లకు 0-14-0 ప్రత్యేకము.

కత్తెల, పట్టణములందరి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులాను కొరతను.

ఆ నీకనుగు నకులు పెట్టు కలపు, కాపున, తాడు కొనునపుడు సీసాపై

ను, కార్డుపైను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పఠింపుడు ఈ ఆటో

దిల్లువారయొక్క సలక్షణములను పఠింపినచేయ గోరవారి దిగువవారికి

ప్రాసినచో అలాగిచ్చుటగల మహాగుణకార్య ఉచితముగ పంపుదుడు.

సోపానంజంబు: అంగ్లాయండియన్ డ్రస్ అండు కమికల్ కంపెనీ లెం. 185, జమ్నాపూసీద్ పిథి, బొంబాయి.

మృత్యును దోహదము: మృత్యు శాస్త్రమును పఠనాత్మకముగా, మృత్యుశాస్త్రమును

అమృతార్ణవ అపలేహము.

ఈ రోగమును రక్షించుటకును దీనిని నివారించుటకును మోచిం ది జలమును కలిపించి యువకులకును పిల్లలకును తేలిక కాళి మంటు పోగొట్టును. మోచిం దిని చల్లచేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, శ్రేణులు, తలకొన్ని, బొమ్మకొన్ని మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.

(219) అర్థకాసు డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర ముడిశంకర్ గోవింద్,

అంతర్విద్యుత్ కొనుగోలుదారు, 187, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మలయ చందనము

(1251) సెగరోగమునకు కురారము

మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని

తెలియదు. పర్యాయ తేదు. వివిధారి

మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుక్మ

మైన మా మలయచందనము ఎటుపు

తెలుపు, పచ్చ ఆన మూడు విధముల

సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0

గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

బహుమతులు

శీలా లేక సురేంద్రనగరములో:—ఇందు శ్రీల మనస్సైన్య

ర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1-0-0

యశోధర:—ఇందోక యాదుని తనమగనివైగల యనురా

గమునై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికివచ్చును 0-12-0

మనోరమ:—మగడు పేటకేగి రాక్షసునివై జిక్కుకొననతిని

సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0

కగ దేకరంభ:—అన్నలై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థి

తికి వెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ఆ. 0-10-0

సహాదరవాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధితక్ కలహించినను

అన్న సహింపవలయు ననుటను జోధించును. ఆ. 0-4-0.

అల్లలార్యాటమున కోర్కెనికోడండ్ర ప్రలాపము:—

అల్లలు కోడండ్రును బాధించు విధములుగలది. ఆ. 0-2-0

మిత్రద్రోహము:—ఆపద్బంధుడగు మిత్రునివై నిందపాపి

కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0

588 కలయువారు:— కల్లక బుక్ డిపో.

6. వేంకటేశమస్త్రి వీధి, సామలకూరు పేట, మదరాస్.

80: పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపదములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నిష్కృష్టనను

పరికింపుడు.

ప్రతి పత్రికమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించ

బడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలోన్,

మలియన్, గోవా, ఫీజి, బెలెండ్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు

ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపదమును, ఉపయోగించు

చున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయవార" కస్తూరి

మాత్రల సీసా మీయింట నున్నయెడల, మాటికి వైద్యు

నమయమును, నీటిపిండి, మొరపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము,

జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి,

బలహీనత, ఆవారోగ్యము, చెడ్డనీటిసంధి గలుగు వికారము,

చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియ

ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపదపు శేవనచే వాక్యర్యముగా

పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో వశకవిధము అగునట్టియే నుపయోగక

రములగు కర్మాటక మూలికలనుండియే యావధములకు

తయారు చేయబడుచును.

రిజిస్టరైన యావ్యాపార గురుతులు, ప్రతి సీసాయం

రును ఉండును; మంచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపుత్రము, ప్రతిసీసాలో గుడి

యుండను. 260 మాత్రలన్న సీసా 4 ఆకా లు.

మాత్రమే.

6 సీసాల బొకసారి తెప్పించుకొని

టపాల ఖర్చుతోకరి రూ 1-8-0

12. సీసా లొకసారి కొనిన. 2-14-0

25. సీసా లొకసారి కొనిన 5-5-0

సమస్తరోగములకు మూల్య ఆయుర్వే

దియ సిద్ధాపదములు దొరకును.

గొనుము:— శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

పంగరాష్ట్ర ప్రజారోగ్యము

గవర్నరుగారి యువవ్యాసము

హుక్మత్తోరొగము సంవత్సరములను నియమించబడిన ప్రత్యేక ప్రజారోగ్యసంఘము నుద్దేశించి గవర్నరుగారిట్లు ఉపన్యసించిరి:—ఈరోగమును నివారించుటకుఁగల సాధనములేవు. ఈ ఏర్పాటులు చాలాబలము. ప్రజారోగ్యము చాల ప్రాముఖ్యముగ విషయము. ప్రతి జిల్లానుండును ఆరోగ్యసంఘముకంటె పెరిగిపోవడవలయును. దీనిని కాన్వల్యూషనును దాల్చుటల జేయుటకు ప్రతిజిల్లానుండును రోగ ఆరోగ్యాధికారిని (హెల్త్ ఓఫీసరు) ఆపరేషన్లు నియమించవలయును. స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘమువారు కందనము ఈ విషయమై బడ్జెట్ జిల్లా బోర్డు ఆనుసరించిన విధానమును ఆచరించవలయును. ఏదో ఒక తేదీని నిర్ణయించి అర్హులగు ఆరోగ్యాధికారులను ఆయా జిల్లాలకు ఏర్పరుపవలయును. ఇన్స్పెక్టివ్ వైద్యశాస్త్ర మవలంబించుచున్న యువకులందఱును, వైద్య శాస్త్రమును దుత్తీర్ణులైనవారును ఆరోగ్యవిషయములయందు (స్టానిపుమెంట్, హైజెన్) తెలివీరు అగుటకు అవకాశముకల్గును. ముందుగ ఈసమస్యకు పరిష్కరించుటకు అవకాశ మేర్పడును. తగిన ఆరోగ్యాధికారులు పరిష్కారమును సంపాదించినవారు లభించగలరు. కులీన్లలో మొదటి తరగతి ఆరోగ్యశాఖా పాఠశాలను నియమించవలసియున్నది. ఈలోపమును పూర్తిచేయుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయవలసి జరుగుచున్నది. ముందు సంవత్సరపు రాష్ట్రీయ ఆదాయముల నుండి ఒక అక్షరరూపములను ప్రత్యేకముగ వీరికి నియమించుటకు సాధ్యమగునని రాబోవు సంవత్సరపు ట్యాక్ షరతులవలన తెలియుచున్నది. దీనికి తోడు ఇండియా పరిశోధక నిధివారు కొన్ని షరతులతో ఇంకొక అక్షరరూపముల సేవనుగలుగుట వ్యాధానముజేసిరి. ఈ ధనసహాయంతో అచిర కాలములోనే నిరంతర పరిశ్రమతో కృషి సల్పి సర్ లియనార్డుతోపాటుగాను స్థాపించదలచుకొని, ఉష్ణజీవ వైద్య పాఠశాలను (స్కూలు ఆఫ్ ట్రాపిక్ యెన్జీన్) స్థాపింపగల్గుదును. ఈ పాఠశాల ఏర్పడలోపుగ సర్జన్ జనరలు, సానిటరీ కమిషనరును ఆరోగ్యవిషయమై ఒక విధానము నవలంబించి కొన్ని సంకతులను బోధించెదరు. ఈ శాఖ యందు పరిశ్రమ జరుపబడును. దీనియందు దుత్తీర్ణులగువారికి కలకత్తా ఆరోగ్యశాఖా సంఘమువారు ఆరోగ్యశాస్త్రమును దుత్తీర్ణులైనటు ఒక పట్టమును బిసంగెదరు. ఇయ్యది బ్రిటిషు విశ్వవిద్యాలయముల నీయబగు పట్టాలతో సమానముగ ఆదరింపబడును.

హుక్మత్తోరొగము

ఆతిథారుణముగ వ్యాపించుచున్నది. ఈ రోగ స్వభావ మెట్టిదయో ఏరికి తెలియలేదు. ఈ రోగము ప్రజలనున్న దని గూడ యెఱిగిసి తెలియదు. పరిశ్రమ కట్టున్నది. ఈ రోగమును సంవారించుటకు మనము రెండు సంకతులను గమనించవలయును:—దీనిని గూర్చి ప్రజల కందరికును బోధించి రోగనివారములను: తెలుపవలయును ఇయ్యది పలోన్సుఖము గాంచుటకు చాలకాలము పట్టును. ఆయినను ప్రజల కందరికును దీనిని గూర్చి తెలిపినచో ఎఱికి తోచిన యల్పప్రా యములను వారు తెలియజేసి రోగనివారశాస్త్రము చికిత్సలను యోచించెదరు. దీనిం బట్టి రోగమును సంవారించుటకు మనకు అవకాశ మేర్పడును. ప్రస్తుతము ప్రజలందఱును ఈ రోగపు బాధకములను ఎదంగని వారగుటచే వారందఱును కాగ్రతడగల్గుదురు. మనము ఈ రోగము సోకినవారికి ఉపచర్యము చేయగల్గుదుము. ఇంతకు కీ రోగమును గూర్చి పంగరాష్ట్రమున చెఱసాలలందఱును బంగీల విషయమునను, తేయాకులోలందఱు పనిచేయు కూలీల విషయమునను పరిశోధనలను జేసివారము. ఈ రోగమును నివారించు ముష్కటికముగనున్న బాధించినది. రోగమును సంవారించగల్గితిమి. ఇట్లునే మనము రాత్రినిబొడ్డుగనుల కూలీలను, తేయాకులోల కూలీలను, ఇనుపదారి కర్మాలయపు పని వాండ్రును, యంత్రాల పని కూలీలను అడరించి చికిత్స యొనర్చితిమి మేని చాలకఱకు లాభకరముగ నుండగలదు. రోగము నిశ్చయము కాగలదు.

విప్రులుత్రైవ యజ్ఞబంధుల అహ్వనించి వింధోనర్చుటకును ఇంద్రియాగండి పరాచీలంకా మొదలగుపాపములను పోపుచున్న నేన అన్నిటికిని అతిభక్త మొందుటకును సింధు కనుమనరు ఆభ్యుత్థిత్రైవ ఒక సంఘమేర్పడినది.

స్వయంనిర్ణయము.

అనిబిసెంటుమ్మగారి ఉపన్యాసము.

27-వ తేదీని సాయంత్రము కలకత్తానగరమున మనమో మాన నాటకశాలయందు బంగారా హోమయాల లీగువారి ఏర్పాటు ప్రకారము జరిగినసభయందు అనిబిసెంటుమ్మగారు కాంగ్రెసు లీగునుగూర్చి యుపన్యసించిరి. స్వయంనిర్ణయ మనగా ప్రజాప్రతినిధులుగా పరిగణింప బడినవారు ప్రభుత్వ స్వరూపమును నిర్ణయించుటయని నేను తలచుచున్నాను. కాంగ్రెసు - లీగుసభలు యథార్థముగా ప్రజాప్రతినిధులని తెలుప దగును. భారతీయులు నియోజనమునందు తగినంత శ్రద్ధ వహింపవలసి ఆజ్ఞాపణము నిరాధారము. ఏదన రాజకీయ సంస్కరణ విధానమును గూర్చి తమ అభిప్రాయమును కాంగ్రెసు సభయందు విశిత పరుపవలెనని బంగారమున నిచ్చు శాతు లనబడు వారుగూడ నాకువ్రాసిరి. ఇంతటిసంది రాజకీయ విషయకములగు చర్చ లన్నియును దేశభావలయంతే జరుగవలెను. దానినిలన రాజకీయ విషయములందు ప్రజలకు తాము మధికమగును. ఆంగ్లభాషరాని వారు నియోజకులుగా నుండగూడ దనుట ఆనమంజనము.

ప్రత్యేక కాంగ్రెసు.

ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ సాన్వజరికము కాక యొక కమిటీవారి సమావేశమే! యనిపించుకొనవలసి కొంద రాంగ్లోఇండి యనుల నడివీరిగాని ప్రత్యేక కాంగ్రెసుకు రానివారి సంఖ్య కంటె నూండు కాంగ్రెసు జరిగిన పిమ్మట కాంగ్రెసుసభను కదిలినవారిసంఖ్యయే చాల పెంచుచు గండెను. లోకమాన్య తిలకుగారుగూడ కాంగ్రెసు సభను కదిలిరి. 5 నేలమంది ప్రతినిధులు 5 నేలమంది ప్రేక్షకులును కూడినసభ సాన్వజరిక సభ కాదనుట హాస్యాస్పదము.

మాంటాగూ మెయ్యుసభ విధానము.

ఈ విధానము నిరంతరమును అసంతృప్తి కరము నని ప్రత్యేక కాంగ్రెసు వారు తీర్మానించిరి. వారు నూచించిన మార్పులను చేసిన నావిధాన ముపయోక్తమగును. అవిధాన ము ఆంగ్లజేయు లిచ్చితిరునుటకును భారతీయులు స్వీకరించి తిరునుటకును గూడ సన్నముని నేనిప్పటికిని తలంచెదరు. మార్పులను చేసిన తాత్కాలికముగ నుపయోగించును. ఇండి యా దొరతనమున ప్రధానమగు మార్పుకలగనిచో రాష్ట్రీయ దొరతనమున మార్పుకలిగించుట నిష్పరియోజనమను గొల్పిన వాని కాష్ట్రీగారి అభిప్రాయముతో నేనేకీర్తించుచున్నాను. అట్టిమార్పు చేయబడనిచో నెల్లరాండోళనమును జరుప దగును.

జనసామాన్యము.

భారతీయ జనసామాన్యము నియోజనమున కలవాటు పడియుండలేదని మారిగు గారు నడివీరి. ప్రాచీనకాలమున గ్రామ పంచాయతీల సభ్యులు నియోజింపబడుచుండిరిని రాగి రేకులవైని వ్రాయబడిన శాసనములవలన స్పష్టమగు చున్నది. ఆకాలమున నియోజనము సాధ్యమనికముగా నుండెనని గూడ నని స్పష్టపరుచుచున్నది. సామ్రాజ్య భాగమున వహించుటకు భారతీయులు సంసిద్ధులు కాకలేనని సర్. ఎన్. పి. సింహా గారు నడివీరి. సామ్రాజ్యాధికార స్వాతంత్ర్యములు భారతీ యుల కొనుగబడవలెనని గూడ సింహాగారు నడివీరి. స్వపరి పాలనమునకు భరతదేశ మనర్హుడునని నేను భవ్యులను నెల్లించుటకుమాత్ర మన్నమగునా! భరతభూమికి సుపూర్ణమగు స్వతంత్ర్యముండవలెను.

ఆగష్టు 20 వ తేదీ ప్రకటనము.

ఈ ప్రకటనమునందు ఇండియా దేశమునకు బాధ్యతా యుత పరిపాలన మొనగవడునని తెలిపిరిగాని గ్రామములోను మండలములోను మాత్ర మొనగవడునని తెలుపబడలేదు గాన అధికారులు లేమ వాగ్దానమును సరిగ జరుపగోరుదులేని ఇండి యా దొరతనమునంతే మార్పును కలిగించవలెను.

ప్రజాపాలిత ప్రత్యేకత విషయములు.

ప్రత్యేకత విషయములందు దేశరక్షణముకు గూడ ప్రత్యేక కాంగ్రెసువారు చేర్చిరి. ధనాధికారము దేశముల వశము కావలెను. స్వపరిపాలనము దాని సమసరించుట నిశ్చయము.

ప్రాతీనిధ్యములేకున్న పన్నువిధించరాదు

అను నీతిత్యము అట్టియాలో దేశభక్తి అనిపించుకొని నతడు భరతభండమున నట్లడుగుట రాజద్రోహమని ఏల తలప

బడవలెను. కాంగ్రెసువారు సంధిసభకు ప్రతినిధులను పంపుట కధికారమును బడయవలెను.

అసాధార్యము

భారతీయులు తమకు సహజమగు సనాధత్యమును విసర్జింపవలెను. అంతర్జాతీయ విషయములందు దేశమువారైన సనాధత్యమును చూపిన నితియు వారిసద్భావమును గ్రహింప జాలక వారి నాత్మగౌరవ నిరహితులనుగా భావించురు. అందులో చురుకుగా నివయములను గ్రహించు కత్తి అంగ్లేయులకు ప్రకృతివలననే పూజ్యముగాన నట్టి వారితో కృతహించువపుడు సందర్భావ మిను మంచియును కూడదు. మనము స్వేచ్ఛ శాశ్వతమేని సర్వశక్తులను వెల్లడించి దానిని స్పష్టముగ ప్రకటింపవలెను. చాల నుండి యుద్వోగులు భయమునట్లు భరతభండమునకు స్వాతంత్ర్యము కీర్తముగనే లభింపగలదు. మీరు స్వేచ్ఛను బడయగోరు చున్నారని అంగ్లేయులు గ్రహించిన వెంటనే మీ కృతహారములను మీరే పరిష్కరించుకొన గోయచున్నారని బ్రిటిషు దేశమునందలి ప్రజాసత్తాక వాదులకు స్పష్టమైన వెంటనే మీరు స్వాతంత్ర్య మియ్యబడునని బిసెంటుమ్మగారు నడివీరి.

సంగంవలన జమీదారుని నిర్వాణము

విశాఖపట్టణము జిల్లా పృథ్వీరాజు నగరమునండి దేవనాజు సీతారామస్వామిగారి కట్టు వ్రాయుచున్నాడు.— సుప్రసిద్ధ నిశ్శృంగబంధమున సహభాజుడనియు, దాన కర్తదనియు, మహాబాధ్యసంపన్నుడనియు, నాంధ్రభాషా పోషకుం డనియు, హైదరాబాద్ బాతీయాధ్యక్షుడయి శారదలలో సొకండనియు పేరెన్నిక గన్న శ్రీరాజా విశ్వేశ్వర నిశ్శృంగ బహదరు శ్రీ సంగంవలన జమీందారుగారు 21-11-18 తేదీని దేశస్వస్థతవలన స్వగృహులైనది తెలుపుట చింతించున్నాను. భాషాయోష కనేకాలంకారముల గూర్చిన వీరి తాతగారి గు శ్రీరాజా పృథ్వీరాజు నిశ్శృంగ బహదరుగారు 1904 వ సంవత్సరమున సంతరించినపుడు గీర్వాణాంధ్రభాషల కేతుగడ మరి తేదీని యెంచి భాషాభిమానులు నిరాశజెందినపుడు ఆసల గొల్పి ఫలింపజేసిన యిమ్మహానీయుడు ఆంధ్రప్రపంచమును, ఆంధ్రమాతను యేతన్నులమున భారతమాతను దుఃఖసాగర మున ముంచివైచెను. నయనేమోముప్పగియారు వత్సరములే. ఈయన భాషాభిమానమునకు యాయనచే కృతినందుచుచచ్చిన యాయూరి బాలవిద్యాభివర్ధన సమాజ జ్ఞానభానీదయ గ్రంథ మాలలును, యాయన రాజపోషకత్వమున వెలయుచున్న నేగుజుక్క మున్నగు గ్రంథములయను, మరియు వెక్కు వారాపత్రికలను సాక్షిభూతములు. ఈయన గుప్తదాత, స్వామిస్తాన సంఘసంస్కర్త, శ్రీస్వాతంత్ర్యవాది, భారతా భ్యుదయమునకు దోడ్పడగల యిమ్మహానీయుని యకాలమరణము హైందవజాతీయతకు చాలనష్టము గలగజేసెనని యొప్పుకొనక తప్పదు. తోడిజమీదారులుగాని, యాయన పోషిత ప్రజలుగాని స్నేహితులుగాని, యిమ్మహానీయుని జ్ఞాతక చిహ్న నేదైన నెలకొల్పి యాత్మకౌరవభూయస్సు లగుదురు గాక! ఈయనకు మువ్వరు యుక్తయమ్మనకుర్రాని కుమారులు గలరు. అందు పెద్దయాయన పేరు శ్రీరాజా లోకనాథేశ్వర నిశ్శృంగ బహదరుగారు. ఈయన విద్యల నేర్చుచున్నారా. పరలోకమున కేగిన యాయన యాత్మీయ శాశ్వతకాలిని భగవంతు డనుగ్రహించు గాక!

మరియొక మరణము

ఒకవిలేఖరులిట్లు పత్రికటింపుమని మమ్ములను కోయచున్నాను: చిత్రూరుజిల్లా పుంగనూరు జమీన్దారిలో చదువు నడిగడ్డచుల్లెడ్డిగారు ధనికుడును, భర్తాత్ముడును, నీతిపరుడును, అధికప్రజ్ఞాశాలియు నై ప్రఖ్యాతి కెక్కియుండె. ఇతడు దాదాపు ఇరువదివేల రూప్యముల వెచ్చించి చదువులో నొక మంచివైద్యశాలను శాశ్వతముగా స్థాపించి లోకోపకారం బొనర్చు మిగుల ఖ్యాతిజెందె. అనేక బీదబాలురకు విద్యాదానం బొనర్చిరి. మిశ్రిబంధుజాలమున కంఠయు నీరి మూలమున అభివృద్ధికరమైన గొత్తుకర్మియములు గ్రహింప దగియుండె. ఇండియా గవర్నమెంటువారు, నడిగడ్డచుల్లెడ్డి గారు పరమధార్మికుడని చిరుచిత్రముల సొరంగి మన చక్ర వర్తిగారి రాజ్యపట్టాభిషేక మహోత్సవ కాలమందు కొని యాడిరి. అట్టి పుణ్యపురుషుడు 1918-వ సం॥ నవంబరు నెల 28 తేదీని పరలోకముండయ్యె. నడిగడ్డచుల్లెడ్డిగారు ఇద్దరు భార్యలను, నొక మయినరు పుత్రుని, బంధుభృత్యులతోటిని సంతాపముగ్నులం జేసి చదిరి.

విశాఖపట్నం విశ్రాంతి

(రైతుల వజరీ)

70 గంటలు

ఆస్తిని తీసుకుపోయి యువనాసింతులు.

లండన్, నవంబరు 26:—స్వచ్ఛ వర్తక ప్రధాన ముద్రామూలము తాగుమారు చేయబడుట గూడదని ఖండించిరి. ఐర్లండునకు త్వరలో హామీయూ సీయకలెవరి. వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమునకు గల యధానిషేధములను తొలగించవలయు ననిరి. ఆధినివేశములతో కల్గిన ఎట్రాక్టెడ్ బాంధవ్యమును గూర్చి ముచ్చటించిరి. స్థానిక స్వాతంత్ర్యమునకు కెట్టి భంగము లేకుండగ అంతర్జాతీయ ప్రాజెక్టులపై పాటుబడుట కనకాశ మేర్పడునని తలచిరి. సామ్రాజ్యమున కంతకును ఉపకరించు సాధన సంపత్తిని గ్రహించగల్గుదు మనిరి. ఉభయములను తమ యభిప్రాయములను తెలిసికొని ఉభయ ప్రాజెక్టులకు సుండు నటుల ప్రయత్నించుట కనకాశ లేర్పడుననిరి. హిందూజాతీయ నకు అన్ని తెగలవారి సమ్మతిని గొని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారు అభయములను సుంపిరి. వాటిని తిని మనము త్వరలో సెరవేర్చుటయును అని తెలిపిరి.

నాకాదళనష్టములు

నవంబరు 1: తేదీనకు లెక్కలేని నాకాదళ నష్టములు:—ఇందులో మార్చి 31 తారీఖునకు వైమానిక నాకా దళపు నష్టముగూడ చేర్చబడినది. నాకాదళములు మాత్రము చేర్చబడలేదు. 2466 ఉద్యోగస్థులు 8685 పైనిటలు చుట్టు లైరి. 8685 ఉద్యోగస్థులు, 4878 పైనిటలు తీతగావు లైరి. 15 గురు ఉద్యోగస్థులు, 22 పైనిటలు కనిపించుటలేదు. 222 ఉద్యోగస్థులు, 988 పైనిటలు బండికృతులైరి. దీనికితోడు 14861 ఉద్యోగస్థులు, వర్తకనాకాదళములు, చాల పడవల మనుష్యులును చుట్టులైరి. 8295 మంది బండిలుగ జేయబడిరి.

పదభ్రష్టుడైన కెయిజరు బహిష్కరణము

బ్రిటిషు న్యాయవాదుల అభిప్రాయము

లండన్, నవంబరు 26:—బాన్సువాక్ సలరు ఆట్టాపై జనరలు సాలిసిటరు జనరలు మిత్రులందరి ప్రభుత్వమువారు సంయుక్తముగా గాని ప్రత్యేకముగా గాని బహిష్కరించవలసిన పరిభ్రష్టులవారికి సలహా సుంపిరి. యధామునకు పూర్వము బహిష్కరణము ఒడంబడికకు విరుద్ధముగా పూతుకములాసర్పి వారికి ఈనూత్రమే వర్తించగలదనిగూడ తెలియజేసిరి.

జర్మనుల అంతర్గమి

లండన్, నవంబరు 26:—ఈనెల 11-న తేదీని అక్టోబరు లకు వెళ్ళుచున్న బ్రిటిషు సేనానాకన జర్మను అంతర్గమి ముంచెనను స్థాపనానుండి ప్రకటింపబడినవార్త అధికారు లచే ద్రువపరప బడలేదు.

యుద్ధచిత్రములు

లండన్, నవంబరు 26:—ప్రకటింపబడుటకు ఇప్పుడం గీకరింపబడి ఇటీవల జరిగియుండిన విషయములలో డెవర్ ఫుర ము ఎట్లు సంప్రాప్తముగా నాకాదళము గుర్తింపుం దుండెనో విర్ణీంపబడినది. కట్టకడ పటి బెల్లి యను అనగ్నందమునకు ముందు డెవర్ ఫుర వివిధ యుద్ధ నాకలతో కిటికిల లాడుచుండెను. ఇందు 4 పెద్ద నాకలు నుండెను. ఇవి యన్నియు సముద్రమునుండి ముట్టడి వారం భించి భూమిపై ఎరుగుచుండిన అనగ్నందమునకు తోడ్పడు టకు బెల్లియను తీరమునకు బోవ నేర్చుకొన గుండెను. ఆకస్మిక ముగా నాక ప్రాణాదుధ్వని వినిపడి పురమున భూకంపము కలిగి నట్టయ్యెను. నాకాత్రయమునందు పెద్దయుద్ధనాకలలో సుకటి యగు గ్లాటక్ అననది మహాబాల్లలతో ముందుచుండెనని సత్వరముగా తెలియజెప్పెను. ఎడ్మిరల్ కీసుగారు గ్లాటక్ అను నాకమీదికి బోయి చూచి మందుగుండు సామగ్రిని గలి గిన యిన్ని నాకలు దగ్గర నుండగా గ్లాటక్ నాకయందలి పెద్ద ఫిరంగులు ప్రేలివో మహాప్రమాదము సంభవించు నని గ్రహించి ప్రమాదమును నూచించు విమానములను తక్షణము పురపు పీఠులమీద పెగురుబి గ్లాటక్ నాకను ముంచివేయ వలెనని ఆజ్ఞాపించెను. ఒక డిస్ట్రీయరు నాక గ్లాటక్ ప్రక్క

ను పెద్ద ఫిరంగులు తేవోట తేరి మూడు బార్బిడోలతో ఆభాగమును గొట్టి గ్లాటక్ నాకను ముంచి డెవర్ ఫురమును సుంరక్షించెను.

జర్మనునాకాధిపతిసముద్రములోనికి ద్రోముబడుట

లండన్, నవంబరు 26:—ఫర్వోఫోర్టు ఆభాగమునందు ఒక జర్మను డిస్ట్రీయరును వశపఱచుకొన నియమింపబడి బ్రి టిషు నావికాధికారి ఆడిస్ట్రీయరును వశపఱచవచ్చిన జర్మను డు దిగువ యుద్ధోగియును తెల్పుచున్నాడు. మీ అధిపతి ఎ క్కడ నని ప్రశ్నింపగా “నాకుగిరివలకుండ మా ముఖ్యాధికారి మాకు కొన్ని కట్టములు గలిగింపగా వానిని సముద్ర ములోనికి ద్రోసితి”మని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. నాకవై సంధిసూ చకము తెల్లని చిహ్నమును ధరించియుండిన కార్మిక సైనిక సంఘ ప్రతినిధి యొడుగు ఈవిషయము వాస్తవమని చెప్పెను. ఇంకొక డిస్ట్రీయరులలోని అధికారి తాను లివర్పూలునందు జాట్టుమిచ్చి కృంగారించువానిగా పనిచేసియుంటిని చెప్పెను.

ప్రాము

జర్మను సరిహద్దును చేరుట

లండన్, నవంబరు 26:—పరాను లిట్లు తెలుపుచు న్నారు: పరాను సేనలు లక్సెంబర్గుకు ఆక్రమించుకొనుట పూర్తియైనది. విస్సాంగ్ పూచి, హెయరు పేటుకు కూర్పుగ జర్మను సరిహద్దులకు చేరినది.

అల్పేను ప్రవేశము.

లండన్, నవంబరు 26:—అల్పేనునందు పరాను సేన లతో మన్ను రూటరు విశిఖరి మార్షలు పియెయిను, జనరలు ఫెయియెలెస్, జనరల్ కొర్రాల్ గార్ల స్ట్రీయరులకు సగర ప్రవేశ మును వర్ణించుచు క్లెబరు అను ప్రదేశమున (పరాను) సేనలు క్లెబరు కొలమిగ్రవాము మండల ముగినవచ్చుట ప్రజలు త్రివ గ్లములు గల వస్తువులకు, పుష్పాకాంచి తమలను, నాడాలను ధరించి నిలుచుండియుండిరి. ప్రతి కిటికీయందును గృహో పరికరములను అల్పేను ప్రజలతో కిటికిల లాడుచుండెను. ఈ ప్రజలు చేతిరుమాళ్లను ఎగురవేయుచు సేనల కుత్సాహ జనకములకు ధ్వజము గావించుచుండిరి. వైకుంఠ నడుమను అల్పేను బాలి:లు జాతీయవేషములతో ఉత్సవమున నుండిరి.

సంధి ఏర్పాటులు.

పారిసు, నవంబరు 26:—సంధి ప్రారంభ సమావేశము నకు రానున్న జర్మను ప్రతినిధులకు పారిసునగరమున బసయి య్యబడినదియు సగరపరివరమున ఇది ఏర్పరుపబడుననియు తెలియజెప్పెను.

జార్జి చక్రవర్తిగారు.

వైకింగేటు పయస్కేరుగారి నభినందించుట.

పారిసు, నవంబరు 26:—జార్జి చక్రవర్తిగారికి భారమ గు స్వాతంత్ర్యమునకు పారిసు నగరవాసులు నిశ్చయించిరి. ఈవిషయమునకు వైకింగేటు పయస్కేరుగారి స్వయ ముగ నభినందించుటయే జార్జి చక్రవర్తిగారి అభివర్తము.

పరానువారు ప్రాగ్నుబద్ధులందు ప్రవేశించుట

పారిసు, నవంబరు 26:—నిన్నుచుధ్యాపన్నము చున్న లు వెళువారు ప్రాగ్నుబద్ధులందు ప్రవేశించిరి. ప్రాచీనముగు ఆలస్టేకోట దురల పరానువాది వశపఱచుకొన 1870 లో పరానువారికి కలిగిన యర్హ్యము పూర్తిగా తొలగినది. అల్పా ములానై పరాన్త్రీయములవారు స్వపరిపాలనమును కోరకయే సంతి సమతో పరాను ప్రభుత్వమునకు వస్తులైరి. సేనలు క్లెబరుకోట నుండి రిపబ్లికు కోటకు వెళ్లిరి. అచట వెళువారు సేనల గౌరవమునుందుకొనిరి. పిచ్చుట జేచాలయమున ప్రార్థనలు జరి గినవి. పేలాకొంకొల్లు కోటలోని ప్రాగ్నుబద్ధ విగ్రహమువై నుండి సంతాపచిహ్నము లివుడు తొలగింపబడినది.

పరానుపై దీలు పారిసుకు వచ్చుట.

పారిసు, నవంబరు 26:—ద్రామపట్టునుండి 2000 మంది పరాను పైతిలు పారిసుకు వచ్చిరి. లక్షమందిని వదలి వెళ్లి కాలిడకును పొమ్మిరి.

వైమానిక దళము.

లండన్, నవంబరు 26:—ప్రస్తుత ఫెహరసంగ్రామమున వైమానిక దళము అత్యంత విశ్రమముతో పోరును ముద్ర యార్థమునను, భూయ్యద్ధమునను తోడ్పడి ఘన సహాయముగానిం చినందులకు వైమానిక సంఘాధికారులు విస్తారము జ్ఞాపించిరి. భూపైస్థమునకును, నాకాదళమునకును వైమానిక దళము కుడిభుజమై పనిచేసినది. కూర్మముగు జర్మనులు నిరపరాధులగు ప్రజలపై బాంబులను బరపి వారి ప్రాణములను గొనినకాలము లందు అప్తకవ్వముల కొప్పుకొని భయోత్పాదమును బాపి- ప్రజల ప్రాణములను కాపాడినది. ఇండిపెండెంటు వైమానికద లములు గూడ గతమాసములందు కీర్తువుల కీర్తినంతను విచ్చన్న మొనర్చి ఘనతరకారాభిరహము నిర్వహించి మెప్పు పడెననది.

పరానుమంత్రివర్గపు మార్పులు.

పారిసు, నవంబరు 27:—యుద్ధవిషయసామగ్రికి సం బంధించిన మంత్రివర్గమును లాభోరుగారి ఆధిపత్యము క్రింద నూతన ప్రతిష్ఠాపనామంత్రివర్గముగ మార్పుటకు ప్రధానమంత్రి వర్గమువారు నిశ్చయించి రని హావానవిషయవారు తెలిపిరి.

నాకా నిర్మాణము.

పారిసు, నవంబరు 26:—ఆయుధ నిర్మాణశాలలను నాకా నిర్మాణ స్థానములగును స్థగనాయ సాధన నిర్మాణ స్థానములగును మార్పుటకు 8 కోట్ల పానులను కోరుచు కొట్టెను (అర్థిక మంత్రి)గారికా కాసనము నుపహరించెదరు. పెద్ద పెద్ద కంట్రాక్టు లిచ్చబడును.

అమెరికా

భారతవర్షమునకు వెండి.

న్యూయార్కు, నవంబరు 20:—200 లక్షల డోలర్ల విలువ గల వెండికట్టెలు భారతవర్షమునకు పంపబడెను.

లండన్, నవంబరు 26:—ఇకీకీ, అంటోపాగస్టాలో పెరువారిపై ఆచటి ప్రజలు తిరుగరా బొమ్మలుతే తమ కాక సలలులను పెరువారు స్వదేశీయనకు పిలిపించిరిని ప్రకటించ బడినది. వీరిద్దరికిని ఆకా, టాక్సొ రాష్ట్రముల గురించి పూర్వమునుండి జరుగుచున్న వివాదయే కారణమని తెలుప బడినది.

పెరూ-చిలీ.

న్యూయార్కు, నవంబరు 27:—పెరూ, చిలీల వివా దము తీరినదని చిలీ ప్రధాన రాయబారి తెలిపెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారు ఇన్నుబ్రకు నాక్రమించుట.

ఆమ్బ్రెయడం, నవంబరు 26:—ఇటలీవారు ఇన్నుబ్రకు నాక్రమించుట ఆక్రమముని విశేషకార్యాలయము వారు ఆక్షే పించిరిని వియన్నానుండి కంటివార్త వచ్చినది.

హాలండు

హాలండు రాజకీయ సంస్కరణములు.

హేగు, నవంబరు 26:—జర్మను సేనల సంచారముకు గూర్చి మిత్రమండలి వారాక్షేపించ లేదని ప్రధానమంత్రి రెండవసభలో నుడివెను. ప్రజాసత్తాక వ్యాపక సంబంధక సాంఘిక సంస్కరణములను గూర్చిన తీర్మానమును వెంటనే యువసాదింప వలెనను తీర్మానమునకు సభవారిలో 48 గురు అనుకూలురు 38 గురు ప్రతికూలురు.

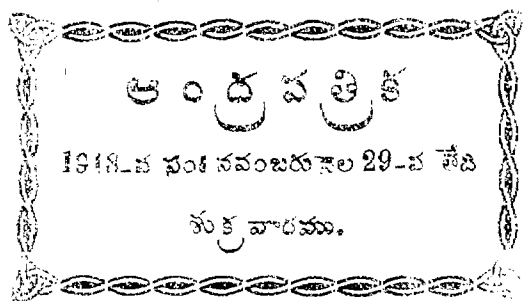
హాలండు ఎగుమతులు

లండన్, నవంబరు:—లై సెన్ను పద్ధతి ననుసరించి హాలండునకు ఎగుమతులను ప్రారంభించవచ్చునని యుద్ధవార్తా సంఘమువారు ప్రకటించిరి. కాని నూలుసరకులు ఉన్నాలో చేయబడిన సరకుల ఎగుమతికి ఈనూత్రము వర్తించవలెదు.

ఆస్ట్రీయా

బుడాపెస్టు నగరాక్రమణము.

పారిసు, నవంబరు 26:—జర్మివానుండి ఈ క్రిందికంటి వార్త వచ్చినది:—పరానువారు బుడాపెస్టు నగరము నాక్ర మించిరి. ప్రజలు వారి కత్తులపైనుకరి చుకు స్వాగతము నొసం గిరి. పరానువారికి ప్రజ లొసగిన స్వాగతమును జూచియు నూతన హంగేరియును ప్రజాసత్తాక ప్రభుత్వాధ్యక్షుడగు కెలో లి అనునతడు స్వాధికారయంతముగ వారి కొనగిన సన్మానము ను చూచియు జర్మను ప్రధాన ప్రతినిధి యగు గూల్జి అనునతడు ఆత్మనాశ్య గావించుకొనెను.

ఆగస్టు 20-వ తేది ప్రకటనము :
స్వయంనిర్ణయ సూత్రము

1917-వ సంవత్సరము ఆగస్టు 20-వ తేదిన ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారు కామన్సునభిలో గావించిన ప్రకటనయందు స్వపరిపాలనాదర్శము వ్యక్తీకరింపబడినది. ఆ ప్రకటనాబాధ్యతను మంత్రివర్గమువారు రంగీకరించుచున్నట్లు, లాయరుజార్జి బోనార్లగార్లు విజ్ఞాపనకత్తికయందు సూచించబడినది. ఆ ప్రకటనయందలి ప్రధానాంశములను తా మచరిత్రలో బెట్టదలచితిమని, లాయరుజార్జి బోనార్లగార్లు ప్రచురించినట్లు రూబరు డెటెపుచున్నాడు. ఇది యొక నూతనము. మంత్రివర్గమువారు రభీప్రాయ మెద్దియో యంతరమును బ్రకటితము కాలేదు. ఆగస్టు 20-వ తేది ప్రకటనమును ప్రభుత్వము వారు సరిపెంప బనిలేదని సిద్ధాంతము ప్రకృతియు చాటుచుండెడిది. ఆంగ్లో హైందవపత్రిక లిటులనే ఘోషించుచుండెను. కర్జున ప్రభువు గూడ యిట్టి యభిప్రాయమే గలిగియున్నారని, తెలుపబడినది. ఈ సందర్భము లన్నియు భారతీయులలో ననేక సంబంధముల గలుగ జేసెను. లాయరుజార్జిగారి విషయమై స్పష్టపరచుటచే, సందియములు కొంతవరకు పీడవచ్చును. కాని, లాయరుజార్జిగారివాక్యములకును, మాంటాగూ ఛెలముఫర్లగార్ల వాక్యములకును కొంతవడి భేదము లేకపోలేదు. ఈ ప్రకటనపు నాలుకొనల కొక యడుగైనను నతిక్రమించుటకు ఏలులేదని, మాంటాగూ ఛెలముఫర్లగార్లదివరకు వెలిబుచ్చి యుండెడిది. ఈ ప్రకటనమున కట్టి సంకుచితార్థ మిచ్చుట భావ్యముగాదని, హైందవనాయకు లభిప్రాయపడిరి. ప్రకటనము సర్వసామాన్యముగ నభినందింపబడిన యుద్దేశము, తెలుతెల్లమే. ప్రకటనపు వివరములను తూచా దప్పకుండ కార్యాచరణలో బెట్టవలెనని, భారతీయు లంగీకరింపలేదు. ఈ ప్రకటనము వెలువడుట సంతోషప్రదమే యయినను, ఇందలి యంశము లన్నియు భారతీయాభిప్రాయానుసారముగ నున్నవని చెప్పవీలులేదు. భారతీయుల యంగీకారము వైకొన పిమ్మట, యీ ప్రకటనమును వెలువరచి యుండలేదు. అందుచే, భారతీయులీ ప్రకటనపు నాలుకొనల నతిక్రమింప గూడదనుట హాస్యాస్పదము. భారతీయులీ ప్రకటనాంశములకు భిన్నమగు కొన్నింటిని కోరుటకు హక్కుగలదు. లాయరుజార్జిగారి భావము, భారతీయాభిప్రాయమును మరింత బలపరచుచున్నది. భారతీయులవలెనే, లాయరు జార్జిగారు గూడ ప్రకటనయందలి ప్రధానాంశములను మాత్ర మంగీకరించుచున్నట్లు, వారు ప్రచురించిన విజ్ఞాపన లేటవరచుచున్నది. ప్రకటనవివరముల నతిక్రమింపని మాంటాగూ సంస్కరణవిధానమును, లాయరు జార్జిగారు పూర్తిగ నామోదించెదరని యూహింపబాలము. వీటికి కొంతవరకు వెనుకంజవైచిన వెయవచ్చును. ముందునకుబోయిన బోవచ్చును. కాని లాయరుజార్జిగారు మాంటాగూ సంస్కరణములకు ముందునకు బోరని తెలంపవచ్చును.

కావున ప్రధానాంశములను కార్యాచరణలో బెట్టదమని తెలుపుటచే, వీరు వెనుకంజ వైచెదరేమోయని భారతీయులు భయపడుట సహజము. అయినను, లాయరుజార్జిగారి వలెనే, భారతీయులును, ప్రకటనయందలి ప్రధానాంశముల మాత్ర మంగీకరించుటచే, తమ యుద్దేశములను వెల్లడిజేసి, కార్య సిద్ధిబడయుట కవకాశము చాల గలదని, కరతలామలక మగుచున్నది.

ఆగస్టు 20-తేది ప్రకటన మీరితిన నున్నది. “ఆంగ్లదేశ ప్రభుత్వమువారు, పరిపాలనా శాఖ లన్నిటియందు భారతీయులకు గూడ తగిన స్థాన మొసగుచు, స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలు క్రమక్రమముగ వృద్ధిపొందింపవలెనని, ఆశించుచున్నారు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో హిందూదేశము గూడ అంతర్భాగమై, బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును సంతృప్తిముగ బొందవలయునని యే, వారి ఆశయోద్దేశము. ఇందుకు భారతీయ ప్రభుత్వమువారు గూడ సంపూర్ణాంగీకారము కలిగి యున్నారు. ఇందుకొరకై సాధ్యమయినంత త్వరలో తగినచర్యల దీసికొనవలెనని, వారు నిశ్చయించిరి. ఈ చర్య లెవ్వయో నిర్ణయించుటకు, ఇండియా, ఇంగ్లండు దేశములలోని అధికారులు సంప్రతించుట ముఖ్యవసర మగుచున్నది. ఈ విషయమై అభివృద్ధి క్రమమగు సంతరముల మీదుగ నే సాధ్యపడునని డెటెపుచున్నాము. భారతీయుల మేమాభివృద్ధిలకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారును బాధ్యతవహించి యుండుటచే, ప్రతియంతరమునకు కాలవ్యవస్థను పరిమోచుమును నిర్ణయించుటకు వారే న్యాయాధీశులుగ నుండవలయును.”

పై ప్రకటనయందలి ముఖ్యాంశములను భారతీయు లంగీకరించుచున్నను, స్వపరిపాలనాభివృద్ధిని నిర్ణయించుట కధికారులే, తగినవారను సంశయమును మాత్రము ప్రజల లంగీకరింపజాలరు. ప్రజల యుద్దేశమే సమంజసముగ నున్నదని, ప్రెసిడెంటు విల్సను లాయరుజార్జిగార్లు ప్రతిపాదించిన స్వయం నిర్ణయసూత్రము వ్యక్తపరచుచున్నది. స్వయం నిర్ణయసూత్రము ననుసరించుట, ప్రాపంచిక భావ్యభివృద్ధి కత్యవసరమగుచో, హిందూదేశాభివృద్ధికిని నవసరమే. అట్టితరీ, భారతదేశాభివృద్ధి ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి జరుగవలెను. అంతియ కాని, అధికారుల నిర్ణయానుసారముగ స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కొనసాగవలె ననుట న్యాయ విరుద్ధము. యూరపుఖండపు ప్రస్తుత చరిత్రను జూచిన, స్వపరిపాలనాంతరములను ప్రజలే నిర్ణయించవలయు గాని, అధికారులు నిర్ణయించజాలరని తెలుపబడుచున్నది. ఈ తరుణమున భారతీయుల ధర్మ మెద్దియో యోచించవలెను. ఆగస్టు 20-వ తేది ప్రకటనయందలి ప్రధానాంశములకు తమ యంగీకారము డెటెపుచు, తాము కోరెడి మార్పుల ననుసరించి స్వపరిపాలనా విధానము ప్రతిపింపబడవలెనని, వీరు ఎలుగెడి చాటవలెను. క్రమాంతరములను నిర్ణయించుటకు తామే బాధ్యత పూనెద మని, ప్రజానాయకులు ప్రభుత్వమువారికి డెటెపవలయును. లాయరుజార్జిగారు ప్రధానాంశములనుమాత్రమే కార్యాచరణలో బెట్టదమని ప్రకటించియుండుటచే, ప్రధానాంశము లెవ్వయో, ఆచరణలో బెట్టదగిన వెవ్వయో భారతీయులు ప్రస్ఫుట పరుపవలెను. అప్పుడు, భారతీయుల కోర్కెలు స్వయంనిర్ణయసూత్రము ననుసరించి, సఫలముగాక తప్పవు. రేవటి భానువార మీపురియందు జరుగనున్న మహాసభలో స్వయంనిర్ణయసూత్రమును సంధిసభవారు హిందూ

దేశమునకు వర్తింప జేయవలయునని తీర్మానింపబడును. అట్టి తీర్మానములను దేశమందంతటను గావించి, ఆంగ్లదేశాధికారులకును సంధిసభాప్రతినిధులకును బంపుట యవసరము. స్వాతంత్ర్య మూరుతము ప్రపంచమునందు బలముగ వీరు చున్నపుడే, భారతీయుల కోర్కెలు సఫలమగుట సుకరము.

ఆస్పిష్ట మహాశయుడు ఎన్నికల సందర్భమున నిచ్చిన మహాపర్యాయమున, ఐర్లెండునకు తక్షణమే స్వరాజ్యమును ప్రసాదించవలెనని నుడువుటయేగాక, ప్రభుత్వమువారు హిందూదేశమున కొనగిన వాగ్దానములను త్వరలో చెల్లించవలయునని గూడ నుడువుట, ఎంతయు సంతోషకారణమగుచున్నది. సంయుక్త మంత్రివర్గమువారు హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించవలెనని, వ్యక్తపరచుచున్నారు. లిబరలుపక్ష ప్రతినిధియగు ఆస్పిష్టగారు రటులే వాక్రచ్చుచున్నారు. లేబరుపక్షమువారి యుద్దేశము తెల్లరకు డెలిసినవే. బ్రిటీషు పక్షములన్నియు, హైందవ స్వపరిపాలనావశ్యకతను గుర్తించుటయేగాక, తమ విజ్ఞాపనలలోని భావము ప్రకటించుచున్నవి. స్వపరిపాలనోద్యమసాఫల్యమునకు ప్రాపంచిక పరిస్థితులనుకూలముగ నున్నవి. తిలకు బాట్టిసాగార్ల ప్రయత్నము లపుడే ఫలోన్ముఖమునకు వచ్చుచున్నది. ఇట్టి మహాత్మ్యవృత్తరుణమున తమ మహాదాశయుములను నుచ్చైస్వరముతో వెలిబుచ్చి, స్వయంనిర్ణయ సూత్రమును భారతదేశమునకు గూడ వర్తింపజేయుట ముఖ్యవసరమని భారతీయులైకకంఠ్యముగ తెలియబరచుచో, ఏకాశయబద్ధులై కార్యదీక్షానిమగ్ను లగు వీరల కోర్కెలు సఫల మగుట కేమాత్రము సందియముండదు. ఈ మాత్రము సంచలనమైనను భారతీయు లిప్పుడు జూపజాలరచో, స్వపరిపాలనాస్థులని వారిని ప్రపంచ మికముందు భావించునా?

సింహాశద్విషయము : రాజకీయపు మార్పులు

తమ దేశపు రాజ్యాంగ యంత్రమున మార్పుల గావించవలసినదని సింహాశయముండి వచ్చిన విన్నపముల గూర్చి యేమి యోచించితిరని కామన్సు సభలో రామేమాస్టానాల్డుగారు ప్రశ్నింపగా, అచ్చటి గవర్నరు నూతనముగ నా పదవిని స్వీకరించుటచే ఆయనవద్దనుండి ఈ విషయమున నివేదికము వచ్చువరకు యేమి చేయుటకును దుర్లభమని హ్యుయన్సుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. సింహాశద్విషయములు తమ రాజ్యాంగ విధానమున నుదారవంతము లగు మార్పులను గోరుచున్నారు. సామ్రాజ్యమునందితర భాగములతో సమానముగ స్వాతంత్ర్యకోభితులై యుండవలెనని కుతూహలమానసులై యున్నారు. అచ్చటి ఫానికాంగ్ల దైనికపత్రిక యగు “ప్రీవీలు” పత్రిక ఆద్యోప నిజాభిప్రాయముల నిటుల వ్యక్తీకరించుచున్నది:

“మన యుపనివేశపు రాజ్యాంగము నందును, పరిపాలనమునందును మనము కోరుచున్న సంస్కరణముల విషయమై తియ్యగింకలురులు చెప్పియెడల ప్రయోజనము లేదు. మన మడిగినదాని సంతను పాలకులియ్యదలచుకోలేదు; దానిలో నేదియు వారియ్యక పోవచ్చును. కాని వారిచ్చినను ఇయ్యక పోయినను మన మడుగకలసినదానిని యడిగి తీరవలయును. అప్పటికిని వారు తక్కువనిచ్చెదరా అందుకుమనలోప మేమి యునుండదు. అధికారులకు కోపమువచ్చెనని మనకు రాకులసినదానిని మనమడుగకపోయియెడల లోకులందరిలోను మనము కృధులమై భావిసంతతివారి కాపోపమాకుల మగుదుము. కార్యానుకూల ప్రతికూల భయముచే మానవశనమునకు గాని

కాశ్యపురమునకు గాని విశాఖము కలుగ నేరదు. పాలనా నందలి కాశ్యపురమునకు విశాఖమునకు మధ్య మధ్య ప్రాంతమునకును సంఖ్యాబాహుళ్యమునకును కోరికయెడల పత్రికలలో కొన్ని సంతకములును, కొన్ని తపస్సులును నుండవచ్చును. కాని అలాగే కోరికను లేక నర్తకాలులను సరిసమానముగ వర్తింపజేయునది కోరికయే. స్వయంసంతృప్తిగల ననునది ఏ ఆంగ్ల భాషయైన పత్రికల వివరితచేయునది పాటింపక మన భావములను నిష్కర్ష గల తెలుగు పుటయవసరము. అధికారేతర సంఖ్యాబాహుళ్యము కానితముమీద బాగుగనే గోచరించును కాని అదరణ్యమందు నిరుపయోగముగ నుండును. అందువలన మనస్థితిగల బాగుపడవు. అనర్థ హేతువైన లోపములను తొలగించునట్లును స్వల్పసంస్కరణములవలన మనకు ప్రయోజనముండదు. నర్తకపురములయొక్కదేశను పొందవలయునని మన పాలకులను మిత్ర పండ్లయొందు యేయాద్యములను గంభీరముగ వ్యక్తీకరించి యుండిన తత్త్వపురుగు నాశయములతో, పాలనావిధానము నందు పునర్నిర్మాణము గావించునది మనకు కోరుచున్నాము. జన్మ సిద్ధమైన పరిశ్రమగలవలన నిరంతర లక్షణములనుండి సామ్రాజ్యమునందు మన చెక్కెరలే దానైనను తుల్యమైన స్థానమునందు దుండలనినయెడల తక్కిన భాగములు స్వపరిపాలనముతో స్వాతంత్ర్యముతో తుల్యమునందు మనము ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునందు నీచదశను దుండలనినయెడల మనకు ముందే మి కా నున్నది తప్పించుకొనాలము. అనకాశ మిచ్చినయెడల, మనము మెలచుటే మి యాచారికిని, అనాగరికులకును స్వతంత్రస్థితియందు తిసిపో మని చర్చిత్రాలో చెప్పకొనక మానదు. తక్కినవిషయమై మన సంకల్పసిద్ధికి మన మేమార్గము లవలంబించినదియో అందలి మంచిచెడ్డలను భావికాలమునందు చర్చిత్రాలో నిర్ణయించుదురు.

ప్రపంచమంతయు స్వాతంత్ర్యాభిలాషియై, మార్పుల నందుచుండ, నూతనముగ గవర్నరు వచ్చె నను కారణమున సింహాశ ద్వీపమునకు రాజకీయ సంస్కరణములను ప్రసాదించుకొందు టేటిస్టాయమో యూహించుటకు వ్పారము.

ఆంధ్ర దేశము : స్వేగువ్యాధి
ఆంధ్రదేశమున విషజ్వరము లిప్పుడుండే తగ్గుచున్నవని యనుకొను సమయమున, స్వేగువ్యాధి తిరిగి యారంభించిన దని తెలిసికొనుట కెంతయు విచారము గలుగుచున్నది. చిరాలయం దిటీవల స్వేగువ్యాధి కనబడి కొందరిని మృత్యుపాలు చేసెనని, ఉపవిలేఖకు లొకరు ప్రాసరి. గుంటూరు పట్టణమున గూడ యీ వ్యాధి పోకుటచే కొందరు మరణించిరినియు, చిను లనేకులు తత్తరపాలుచే గృహములను వదలి పోవుచున్నారనియు, తెలియుచున్నది. శీతకాల మింకను ముదురకముందే యీ వ్యాధి యంకుంచుటచే, భీతికారణ మెక్కుడు గలుగచున్నది. విషజ్వరము దేశమున బ్రవేశించినపుడు పానికాధికారులు తన్ను వారణార్థమై కృషి పటిష్ఠిగాని వారికి తగినంత ద్రవ్యావపత్తి లేనందుచే, విషయమంతగి గాంచజాలకపోయిరి. ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యల దీసికొన లేదని ప్రజాప్రతినిధులు శాసనసభాసభలో నుడువగ, సర్జనుజనరలు గారు పానికాధి కారులపై నకారణముగ నెవము వైచిరి. ఈ తరుణమునం దయినను, ఇట్టి వివాదములతో కాలము గడువక, సర్జను జనరలు గారు స్వేగు వ్యాధి నివారణార్థమై సత్వర కార్యదీక్షకు బూనవలయును. ప్రజల భీతిచే, ఈ వ్యాధి వ్యాపింపకుండ నింతటితో సంత మొందుటకు మార్గముల నరయ వలయును. ఇట్టి యం టు వ్యాధులు దేశమున వ్యాపించుటకు, ప్రజలకు తగిన ఆహార సౌఖ్యము లేకుండుటయే ముఖ్యకారణ మని, వైద్యనిపుణులు గొందరు నుడువుచున్నారు. దారిద్ర్యమే ఈ దుస్థితి కంతయు మూలమను

నభిప్రాయము. త్రోసివేయదగినది గాదు. యద్య పరిస్థితులచే, కాటకము మితిమీరియుండుట, విదితమే. ఈ పరిస్థితులలో బీదజనులకు తగిన కూడు గుడ్డ దొరకుట దుర్లభమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును ప్రస్తుతమున్నతీవత్వంలో సంతయు నొందించు సుపాయముల వెదకి, కార్యాచరణమునకు గడంగవలయును. లేని యెడల, కాటకమునకు దోడుగ ప్రాణోపద్రవకరమగు ని యంటువ్యాధులు ఆంధ్రదేశమునం దెట్టి భీభత్సము గలిగింప నున్న ప్రా యూహించజాలము.

బర్హా హైందవసాహితుడి సంఘమువారు 22 తేదీని ఎన్. కాశ్యపుర యాద్యత్యయన సమావేశమై, బాల్యము శ్రీలలియోజన స్వాతంత్ర్యమునకుగూర్చి తత్సహాయములై చక్కని చర్చించిరి. శ్రీలు క్రమశిక్షణ బాలి ఆర్థిక పిదప పురుషులలో బాలు సమానముగ సామ్రాజ్య కార్యభా రమును నిర్వహించుట సమంజసముగ నుండవలయు అయ్యని న్యాయమనియు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. ఇతరవిషయ శతాబ్దమున రాజకీయ, సాంఘిక, విద్యా విషయములందు శ్రీలాలస్యవ చర్చితునగునై సంగ్రహముగ తెలియజేయు బడినది. పరిపాలనా విషయములందు శ్రీలకుగూడ పురుషులతోబాటు సమాన స్వత్వములను ప్రసాదించినచో మాతృదేశ మనకు మరింత ఎక్కువ సేవచేయుటకు అనకాశము కలుగల దనియు నుడువబడినది. శ్రీలు ఆరు మాటచే ఇంకనెవరు తనకు గల నియోజకా వాతంత్రములను తొలగించి తమకుగూడ వోటులిచ్చు అధికార మొనంగవలయుననియు పురుషులతో బాటు తెక్కజూడలయుననియు ప్రాంచెను కమిటీవారిని కోరుటకు తీర్మానించు కొనిరి.

రహదారి పత్రములు.

గిర్జాధనం లో తొలగింపబడుట.
చెన్న పురిపరిషత్తునువారి కిక్కిరి పరకటమును మాకు ముద్రాదర్శన సరిపాడు.

నవంబరు 22-న తేదీ జరిగిన చెన్న పురికాననిర్మాణసభ లో మానసియలను భాషించుచు అనామకు తంబిరుక్కయారు సాహెబు బహదరుగారు ప్రోయిటు సెటిలమెంటు డెడరేటెడు మతశిక్షములకు భర్తలకంటె చెన్న శ్రీలకురు అందు ముఖ్యముగా ఘోషాశ్రీలకురు 1917 సం॥ పు దేశ గతకనిబంధనములు అనువర్తింప నీయకుండ రహదారిపత్రముల జారీచేయుట కగజ్జయిప్పించి సుత్తిర్యాసమును ప్రవేశపెట్టి యున్నారు.

తీర్మానమును ఉపసాదించినవారు బలపరచినవారు రహదారిపత్రములకొరకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనినవారు తమ ఛాయాపటమును అధికారులకు చూపవలయుననుట, దరఖాస్తు వారురాలు స్వయముగా అధికారియొద్దకువెళ్లి, తాను దరఖాస్తులోవాగిన విషయములను గురించి ఆయనచే పరీక్షింపబడుట అను ప్రక్రియను గిర్జాధనములకుగలించి, చాల నొక్కి చెప్పియున్నారు.

వారందరి పత్రముల విషయమున నిబంధనలను అనువర్తింపకుండ చేయవలయునను అధికారియు సామ్రాజ్యప్రభుత్వము వారి కుండినందునను, ప్రభుత్వ నిబంధనల చాలమందికి కష్టతరములుగా నున్నందునను, కాననభాద్యతలు తీర్మానములోని విషయములను ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుదు మన సభలో చెప్పినందున, తీర్మాన ముపహించుకొనబడినది.

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి ఈ విషయము తెలుపబడిన తదనంతరము గవర్నరు జనరలు సభ వారు విషయమును విచారించి 1917 సం॥ జనవరి 15 నందు 4 వ సెక్షన్ ప్రకారము హిందూదేశమునండి, మలే, స్ట్రేటు సెటిలమెంటు, ఈస్టు ఆఫ్రికా పోర్టుగలెటు, ఉగండ్, జాంబియా, మారిషస్, న్యాసాలాండు ప్రాంతెగలెటు, దక్షిణాఫ్రికా యూనియనులకు వెళ్ళదలంచుకొనన శ్రీలు.. ఘోషాశ్రీలకు తేక ఘోషా శ్రీనివాసరాజు సను దరఖాస్తులతో పాటు ఛాయా పటములను బంధక నే, రహదారి పత్రముల మంజూరు చేయ అధికారులయొద్దకు స్వయముగా పరిష్కారమై వెళ్ళకనే, రహదారి పత్రముల పుచ్చుకొనుటకు సుత్తిరుచిచ్చియున్నారు. హిందూదేశమునకు రాదలంచుకొనిన శ్రీలకు సయితము వై నుదహరించిన ప్రాంతములలోని ప్రభుత్వములవారు సయితము ఈ యాత్రిపు ప్రకారమే ప్రక్రియనున్న నిర్బంధములను తొలగించెదరు. దక్షిణాఫ్రికానండి వచ్చువారికి ఆచ్చుటగిట్టికేట్ల రిజిస్ట్రేషనున కీ యాత్రిపు అనవర్తించును.

స్థానిక వార్తలు

బందరు జాతీయ కళాశాల, డిపార్ట్ మెంటు:—ఇది పరకు చెన్న పురిలో వున్నది మొత్తము రు 2516-2-4 గాక తిరిగి వసూలు మొత్తము 90-6-0. మొత్తము 2606-8-4.

బ్రాహ్మ సాధనాశ్రమము:—డిసెంబరు నెల మొదటి తారీఖు ఆదివారమునాడు, చెన్న పురి సాధనాశ్రమము యొక్క మాసోత్సవము జరుపబడును. ఆనాడు ఉదయము 7 గంటలకు శ్రీ యుక్త ఇ. నుబ్బుకృష్ణయ్యగారు 97 అక్షా పిల్ల పిల్లలని ఉపాసనా మందిరమున ఉపాసనమును సల్పి మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలకు భాగవతమునండి కొన్ని భాగములను జదివి వినిపింతురు.

శ్రీలలియోజనము:—యద్యము నిరమింపబడి మిత్రమండలివారికి జయము సమకూరినందులకు గాను గౌరవా ధీ మగా, శేపు శివవారసు మధ్యాహ్నము, రాజదండకుల ఛాయాపటములతో నారాయణమొదలిపిల్లి నెంబరు 47 వ గృహమునండి, హిందూ శ్రీ. లక్ష్మీవిలాససభాసభ్యుర్రాండు మైలాపురమునకు ఉత్సవముతో వెళ్లి, తదనంతరము తిరుపల్లి కేసీకి వత్తురు.

డాక్టరు ముక్తిగారి యువన్యాసము:—శేపు సాయంకాలము 6-15 గంటలకు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ ఆధికారాశ్రమము డాక్టరు రాధా కమలముక్తి ఎం. ఏ. పి.హెచ్.డి. గారు నగరపాలకామికివాణిభ్యాభివృద్ధులను గురించి మాజుటలాంతరు చిత్రపత్రములతో గోక్షేపుర మందిరమునం దీశయవన్యాసమిత్తురు. ఉపన్యాసమునకు వచ్చువారు న్యాయండియా కార్యాలయమునండి టిక్కెట్లను తెప్పించుకొనవలయును.

చిత్ర ప్రదర్శనములు

మదరాసు పబ్లిసిటీ బోర్డువారి ప్రయత్నములు
మదరాసు పబ్లిసిటీ బోర్డువారు కొద్దిసమయంలో వారి కాయాధ పటములను నగరమున ప్రదర్శించుటకు సర్వప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నము గతసంవత్సరము జూలై నెలనుండి సెప్టెంబరుమాసాంతమునకు లండనునగరమున ప్రదర్శించబడినది. ఆచ్చటి ప్రజలు ఈపటమును చూచుట కెంతయో ఘోషాశ్రీలకునందున, అధికారులు నియమిత కాలమున కన్నులు ఎక్కువకాలము ఆచ్చట వారిని ప్రదర్శింపవలసివారైరి. భారతదేశీయులకు సయితము వీనిని ప్రదర్శించి వారికి ఉత్సాహము కలుగజేయవలయునని ఎఫ్. డి. తెన్నెలు గారు ప్రత్యేకముగా 51 పటములను తీనియున్నారు. అని బహుళా పత్రమునినములలో మదరాసునకు రాగలవు.

లిచ్చు పటములను బిన్నెలుగారు బోర్డువారి కళము చేసియున్నారు. వారు మాంటూలోన్లనందలి మదరాసు బ్యాంకింగ్ మాజినదివనములందు చిత్రపత్రములను ప్రజలకు త్వరలో చూపించ ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రేక్షకులయొద్దనుండి కొద్ది పొడి ధనమును మాత్రము ప్రవేశమునకు వసూలుచేయబడి, చెన్నపూరుకి కీయబడును. అయినను, నగరములోని కలాకాలలు, సాంకాలలలోని విద్యార్థులకు పటము లుచిత్రముగా చూపబడును. ప్రదర్శన దినముల త్వరలో తెలుపబడును. ఆంగ్లభూమినుండి యీపటముల నిచ్చుటకి దిగువలిచే యబడకాడెదని నిర్బంధములున్నను, నావికావిభాగ ముఖ్య వార్తాపరిశోధకుడు, లండనులో వార్తా ప్రచురణసంఘము వారు ఈ పటములను ప్రదర్శించి ప్రజలలో యుత్సాహము రగులుకొలిపియున్నందున 24 పటములను మాత్రము ఇచ్చుటకే వచ్చుట సాజ్జయిచ్చియున్నారు.

ద్వితీయాంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమేళనము

బౌద్ధధాదిప్రదర్శనము.
సంయుక్తకార్యదర్శి శృంగారు వేంకటరమణాచార్యులు గారు కాకినాడనుండి యిట్లు వాయుచున్నారు:—
ద్వితీయాంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమేళనము బౌద్ధధాది ప్రదర్శనము, కాకినాడలో 1918 సంవత్సరము డిసెంబరు 15, 16, 17 తేదీలలో జరుగును. బౌద్ధధాదిప్రదర్శనము సదరు 15 తేదీ మొదలు 22 తేదీవరకు జరుగును.
ఉత్తర ప్రభుత్వతర సంజాయిషీలు మన ఆర్థికరంగా సార్వల్ప వగయిరాలు భిషగ్ రత్న శృంగారు వేంకటరమణాచార్యులుగారు సంయుక్తకార్యదర్శి ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమేళనకార్యస్థానము కాకినాడ అని వాయునలెను.

వృత్తాంతములు

గతవారము 224వది ఇక్ష్వాకుల జ్వరపీడితులైరి. 176 గురు మృతిమొందిరి.

పాలంపూరు నవాబుగారి విరాళము:—వీరు 25 లక్షల రూపాయలను యుద్ధ విరాళముగా నిచ్చిరి.

వాణిజ్యశాఖ:—వాణిజ్యశాఖల రాకపోకల వివరములను తిలకించుట మూలమున ప్రకటింపవచ్చునని టిపాచి కాశివారు తెలిపిరి.

మైమిక్ సింగు జిల్లాను మాడుజిల్లాలుగ విభజించుటకు ఇండియా కార్యదర్శిగారి ఉత్తరు విచ్చిటుల తెలియుచున్నది.

రంగూను పురపాలక సంఘపు తెన్నికలయందు ఒక పాశ్చాత్యుడు, పాశ్చాత్యుడు మరియు ఆంగ్లో హైందవులు ఎన్నుకొనబడిరి.

నల్లమందు:—1-1-1920-వ తేదీ మొదలు 5 ఏండ్లు నల్లమందును నిర్ణీతములగు ధరలకు ప్రైయిట్ల్యు సెటిలమెంటులకు పంపుటకు ఇండియా దొరతనమునా రంగీకరించిరి.

మిత్రమండలికి విజయము కలిగినందులకు సంతసించుచు బొంబాయి రాష్ట్ర కార్యదర్శిగారు సంతకమును సార్వభౌముని అభినందించుచు రాజప్రతినిధి ఆంధ్రరంగికి కార్యదర్శికి తంపినపెను.

కర్నూలు (అలహాబాదు) దగ్గర రైలుబండిని ఆజ్ఞాగతక నడిపి అపాయమునకు కలుగ జేసినందుకు ద్రౌపదియన్నను నేరస్థునిగ నెరిచి విచారణ జరిపించిరి. జూరరులు ఈతకు న్యాయీయనివాకొనటచే నడుదల జేయబడెను.

రాజప్రతినిధిగారి (లేవీ) దర్బారు:—రాజప్రతినిధిగారు కలకత్తాలో ప్రభుత్వమందిరమున జనవరి నెల 1 వ తేదీ బుధవారమునాడు దర్బారు జేసెదరు. క్రొత్తగా పరిచితులు కాగోరువారు డిసెంబరు 16-వ తేదీనా గా తెలుపవలెను. తిక్కినవారు 20-వ తేదీనా గా తెలుపవలెను.

బంగళామున వివరము:—బంగళామున దంతిలను వివరమును ప్రబలముగ నున్నది. హిటుటిపురా మహారాజుగారికిని రాజుటుంటమున 67 గురికిని వ్యాధి సోకినది. కలకత్తాలో ప్రతిదినమున 50-60 మంది చనిపోవుచున్నారు. వ్యాధి తగ్గుటలేదు. దేశంబున నెలఖరుకరుకును కలకత్తాలోని దొరతనమువారి కళాశాలలను సారథాలలను మూయుటకు విద్యాశాఖాధికారి ఆజ్ఞాపించెను.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులను మదరాసు న్యాయశాస్త్ర కళాశాలయందు జేర్చుకొనటకు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునా రంగీకరించిరి తెలియుచున్నది. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునా రెండవ కవుడే మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులను తమ రాజధాని న్యాయశాస్త్ర కళాశాలలో చేర్చుకొనటకు సమ్మతించిరి. నెరటిసంకల్పరపు మైసూరు పట్టభద్రులు బొంబాయిలో న్యాయశాస్త్ర కళాశాలలో ప్రవేశించి విశ్వసత్వసించుచున్నవారు.

బొంబాయి ఇండియా వాణిజ్యసంఘము:—ఈసంఘమువారు రాజప్రతినిధిగారి కిటులు తంపిస్తామని యుద్ధ మంత్రిగారికి సగ చేయటకు భారతీయ ప్రతినిధిని సంతకం నెయిదు నదికు సంధి సభయందు గూడ మండుననియు తెలియుచున్నది. సర్. ఎన్. పి. సింహా, బికినీరు మహారాజుగార్లు నియోజనము సంతృప్తికరము. వాలో నొకరు దొరతనములకు మరయొకరు సంస్థానాధిపతులకు ప్రతినిధులుగానుండురు. వాణిజ్యసంఘమునకు ప్రతినిధి ముండుట ఆశ్చర్యకరమని విన్నవించుచున్నాము.

రంగూను బియ్యపుబజారు.

నిన్నటిదినము మరుల ధరలు మందగించినవి. 'స్పాల్స్' బియ్యపు ధర 800. నవంబరు ధరలు 885-875. జనవరి నెల ధరలు 805-817 తిక్కినమాడుమానుల ధరలు 810-8-0-822 రూ. ధాన్యము విశేషముగ నమ్ముచునే యున్నది. రైలుమాగ్గ ముమీదనై తే 155-160 రూపాయలు. పడవమీదనైన 170 రూపాయలు.

లూడోడార్పు స్వీడనుకు పోవుట.

కోవెల్ హౌస్, నవంబరు 26:—లూడోడార్పు అను జర్మను సేనాని సాన్ని అయి పురముగండు స్వీడనుకు వెళ్లి పోయెనని ప్రాంతవర్తరు జీటుంగు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

డ్రెస్టెనునం దెన్నికలు.

లండను, నవంబరు 26:—డ్రెస్టెనునం సోవియటు ఎన్నికలలో సాంఘికవాద జనులకు 88473 వోటును, స్వతంత్ర సాంఘికవాదులకు 55000 వోటును వచ్చిన వని వార్తవర్తన పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

కెయిజరుతో సంప్రదించుట.

అంస్టర్డాం, నవంబరు 23:—కెయిజరుతో సంతకం బంధము గలిగి యున్నారని అందరికిని తెలిసియున్న జర్మను రాయబారవర్తమున జాగ్రత్తతో కనిపెట్టి యుండుటకు దెన్ని సోవియటునుండి యిద్దరు ప్రతినిధులు హేగ్ నగరమునకు వచ్చిరి.

కెయిజరుకు శిక్ష.

పారిసు, నవంబరు 27:—హాను ఏజన్సీవార్తలు ప్రకటించిరి:—కెయిజరు తనమూలమున జరుపబడిన యుద్ధకార్యములు సాధారణ న్యాయశాసనములకు విరుద్ధములుగ నున్నవి గనుక కెయిజరును విచారించి కక్షింపవచ్చునని న్యాయశాస్త్ర శక్త యగు బెర్త్రెయిగారు చెప్పిరి.

జర్మను రాష్ట్రసమావేశము.

కోపెన్ హేగన్, నవంబరు 28:—బెర్లిన్ నగరమున సమావేశమైన జర్మను రాష్ట్ర సమావేశకు 70 మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. ప్రధానమంత్రియగు ఎర్నెస్టు ఆననకను, రాజప్రభుత్వమునకు బయలు సాంఘికవాదముల జంతు మగు ప్రజా సత్తాకము స్థాపింపబడెనని తీవ్ర ప్రారంభోపన్యాసమున దెలిపెను. ప్రభుత్వ నిర్వహణాధికారి మిష్టకు కార్మిక నైతిక బద్ధముల చేతులందున్నది. జర్మనులకు (కొద్దిక వైస్) లాభకరమగు విధమున సంధిని జేసికొనటయే లెండను ముఖ్యత యము. తాత్కాలిక సంధిమరతులలో కొన్నియైన తీవ్రత తగ్గునట్లు సంస్కరింపబడెనచో అతిపు ద్రవ్యస్థితులు సంధించును. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమునకు, స్వతంత్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకును సంయోగమును గూర్చుటకు జాతీయమహా సభకు సమావేశ పటముట ఆనవలెను.

విదేశాంగ కార్యదర్శి యగు సోల్బు ఆననకను మిత్ర మండలివారు మనల వాతావరణము చేయగోరుచున్నార గనుకను స్వదేశమునందును భేదతంత్రోద్వేగములు వృద్ధి యగుచున్నందునను స్థితులు కచ్చకరముగ నున్నవి.

నూతన ప్రకటనములు.

లండను, నవంబరు 26:—బహేయను రాయబారవర్తమువారి నూతనచిత్రప్రకటనలను బ్రిటిషు పరమపత్రములకు విమర్శించుచు బెర్లిన్ విమర్శనానుయాయ యుద్ధవార్తాగమలను పన్నినదిగాని ఇంత విద్రోహములు చరిత్రమునందెన్నడు ప్రయత్నింపబడలేదని వ్రాసినది. సెలెలియను ఎంతచేసినను ద్రోహములు చేసినవాడు కాదు. (తెల్లనివాడు) నూతన ప్రకటనలను చూచి జర్మనుప్రతికూ గూడ చిస్మితము లైనవి. బెర్లిన్ నందును ప్రాముఖ్యములగు సాంఘికవాదపత్రికలను బెర్లిన్ హాల్స్, వాన్ హాగ్ జమ్మరుమనులను పట్టుకొని బంధింపవలె నని కోరుచున్నది.

జర్మనీవారి సమావేశము

కోపెన్ హేగన్, నవంబరు 26:—బెర్లిన్ లో సమావేశము జరిగినది. రాష్ట్రముల ప్రతినిధులందరను వచ్చిరి. జర్మను ప్రజలయందు బై కమ్యూనిస్టులకు, జాతీయ సభాసమావేశము త్వరలో జరుగవలెను. అంతవరకు సోవియటులు ప్రభావిత నిధిసభలుగా నుండవలెను. త్వరలో సంధి జరుగుటకు ప్రయత్నించవలెను. జర్మనీ ఆర్థికసమస్యకొరకు బ్యాంకులు మున్నగు ప్రతిష్టాపనలు వెనుకలేనే స్వహరింపవలెను. అపకృత అవారపదార్థములను విదేశములనుండి సంపాదించుటకు ప్రయత్నించవలెను. పరకత్తిగడించుటకు ప్రయత్నించవలెనని తీర్మానములు జేయబడెను. ప్రస్తుతమున్న ఆరాజకము లోలగ నివో జర్మనీదేశము చీలిపోవుట నిశ్చయమని వానములరు గారు నడిపిరి.

ప్రకటన

శ్రీ వైలవరం బాలభారతీసమాజమువారు ఈనెల 30-వ తేదీ శనివారము రాత్రి బెజవాడ హాల్ లో సావిత్రి నాటకము ప్రదర్శింతురు. ఇతర గ్రామ వాస్తవ్యులు 1, 2 తగరతుల టిక్కెట్లకు గాను ముందుగా తెలియజేసుకొనే యెడల టిక్కెట్లు వారికి గాను విజ్ఞప్తి చేయబడును. 1880

కె. కట్టానిరామయ్య,
శ్రీకృష్ణ బాలభారతీసమాజము.

Bombay

Opium Smuggling - Accused Sentenced.

BOMBAY, November 28. An important case of opium smuggling has been decided by the Fourth Presidency Magistrate, in which a Chinaman, named Lunson alias Alom Ahkim was charged with possessing 202 pounds of opium valued at Rs. 8380. In connection with the seizure several arrests were made including the accused's wife, nephew and two coolies and placed before the court for trial. All accused except Lunson were discharged owing to lack of sufficient evidence. After 28 prolonged hearings, His worship sentenced the Chinaman to six months rigorous imprisonment, counsel for accused having asked for a lenient sentence on account of his failing health. Lunson, it seems, carried on thriving smuggling trade in opium by making purchases from Bombay, Poona, Panvel and other places in and out of the presidency through trusty agents in which he was ably assisted by his Chavkumbi. He sold his stock to the Chinese seafaring for export to China. He used motor cars for the purpose of smuggling from upcountries and for local transport also in order to avoid capture at railway stations. He and his wife were convicted in Poona in last January for a similar offence while the accused had himself two other previous convictions.

BOMBAY, November 28. The Chairman of the Provincial Congress Committee has sent a telegram to H. E. the Viceroy's Private Secretary conveying their loyal congratulations to His Majesty the King-Emperor upon the success of the allied arms.

The Indian Merchant Chamber's Representation to the Viceroy.

BOMBAY, November 28. The following telegrams have been addressed by the President, Indian Merchants Chamber and Bureau to His Excellency the Viceroy:—The committee of the Indian Merchants Chamber are gratified that the Government of the United Kingdom have again invited the Government of India to send representatives to sit in the Imperial War Cabinet who we understand will also represent India at the Peace Conference. They approve of the appointment of Sir S. P. Sinha and the Maharaja of Bikaner the former to represent the general interests of British India and the latter to represent the interests of Indian States. They take this opportunity of conveying to Your Excellency the very strong feeling that exists among the Indian mercantile community of the need of having adequate additional representation from among Indian commercial community to safeguard the interests of Indian trade and industries. They respectfully beg to point out that representation of this country as compared with that of colonies is wholly inadequate and they trust that Your Excellency will move the authorities in England to grant their request.

South India

BANGALORE, November 28. It is understood that the University of Madras has agreed to admit graduates of Mysore University to law classes of the Madras University. The Bombay University has already allowed Mysore Graduates this privilege and most of the first year's graduates this year have joined Bombay law classes.

Sir P. D. Pattani is on a short visit to Bangalore for the benefit of his son's health.

OOTACAMUND, November 27. At a special meeting of the Municipal Council to-day, the following resolutions moved by Mr. J. P. Parry were carried:—This Council feels that it cannot permit of the departure of Their Excellencies Lord and Lady Pentland from this presidency without seeking an opportunity of placing on record how genuinely the public of Ootacamund appreciate His Excellency's statesmanly administration of the Madras presidency during six most trying years of its history. The presidency has been administered for six months in each year from this station and this Council earnestly prays that Their Excellencies will kindly make a tour to Ootacamund to receive a farewell address from Ootacamund in appreciation of their services to this country and if time and opportunity do not permit of His Excellency coming up to this station for the purpose, that Their Excellencies will be graciously pleased to receive a deputation from this Council for the purpose. This Council further feels that in the case of Her Excellency her good work in connection with the War Fund and Ladies Dept. need public recognition.

Mr. S. J. Gonsalves seconded the motion. The Council appointed a sub-committee comprising of Messrs. Parry and Gonsalves and the chairman to draw up the address. Mr. Brown was deputed to see Messrs. Barton & Son with a view to make a casket. The Council also resolved that the resolution be communicated to the Private Secretary to His Excellency the Governor.

Towards Peace.

(Reuter's Agency)

Great Britain

Ex-Kaiser can be Extradited. British Legal Opinion.

LONDON, November 26.
The Lord Chancellor, Attorney-General and Solicitor-General have advised Government that Allied Governments, either jointly or individually, are entitled to demand the Ex-Kaiser's surrender. The same decision applies to all persons who ordered or committed crimes covered by pre-war extradition treaties.

LONDON, November 27.
PARIS.—The Havas Agency states:—The eminent Law Professor Berthelemy states that the Ex-Kaiser can be extradited on ground that acts of war authorised by him come under the heading of crimes against common law.

Mr. Asquith's Election Address. Ireland & India Mentioned.

LONDON, November 26.
Mr. Asquith in the course of his election address to East Fife, condemns any tampering with the essentials of free trade. He advocates the prompt conferring of Home Rule upon Ireland and the removal of war restrictions upon personal liberty. He dwells upon the strengthened ties with the Dominions and anticipates stimulated inter-imperial development of common resources and more frequent and intimate interchange of counsel without in any way impairing local autonomy. "To India," he says, "we owe an early redemption of the pledges which, with the assent of all parties, have been given by the Imperial Government."

How Dover was Saved from being Blown into Atoms.

LONDON, November 26.
A latest batch of interesting war time happenings now released for publication contains the story of how Dover narrowly missed being blotted out. Just prior to the last Belgian offensive the harbour was packed with war vessels of all descriptions including four monitors about to start out for Belgian coast to co-operate with the land offensive. Suddenly an explosion shook the town and it was soon discovered that the monitor "Glatten" was burning furiously in the Harbour. It is stated that Admiral Keyes boarded the "Glatten" and realizing that a catastrophe would result if the "Glatten's" magazines exploded with so many ammunition ships in the proximity ordered that air raid sirens should be blown to clear all streets. Orders were also given to sink the "Glatten". The Destroyer "Broke" succeeded in hitting with three torpedoes that part of the "Glatten" away from the Magazine and sinking her thus saving Dover.

A Naval Commander Thrown Overboard. By the Crew.

A Junior Officer's Statement.

LONDON, November 26.
A British Naval Officer who received the surrender of a German Destroyer in the North states that the German Officer who presented himself in order to make the surrender proved to be a junior officer and asked where his commander was he replied "Commander gave us some trouble four days ago so we threw him overboard" a white arm-banded representative of workmen's and soldiers' council on board the Destroyer supported this statement. An officer belonging to another Destroyer states that he had been a hairdresser in Liverpool.

The Naval Casualties.

LONDON, November 26.
Total number of naval casualties up to November 11th, including naval air service, up to March 31st, but excluding naval division, were dead 2466 officers and 30,895 men, wounded 8065 officers and 4373 men, missing 15 officers and 32 men, taken prisoners 222 officers and 953 men. In addition 14,661 officers and men of merchant ships and fishing vessels were killed and 3295 taken prisoners.

France

King's Message to France.

Congratulations to President Poincare.

LONDON, November 26.
PARIS.—Paris is now prepared to give King George a heartfelt welcome. The King's Mission is to convey to President Poincare in person his congratulations on the great victory of the joint arms.

The French Ministry of Reconstruction.

LONDON, November 27.
PARIS.—The Havas Agency states that the French Cabinet has decided to transform the Ministry of Munitions into a Ministry of Reconstruction headed by M. Locheur.

Munitions Factories To be Converted into Shipbuilding and Agricultural Factories.

LONDON, November 26.
PARIS.—M. Klotz, Minister of Finance, is introducing a bill providing eighty million sterling, by which munition factories shall be devoted to shipbuilding and manufacture of agricultural machinery. Large contracts are promised.

Bavarian Disclosures British & French Press Shocked.

LONDON, November 26.
The British and French Press scathingly comment on the Bavarian Legation disclosures and declare that no crime in the history of the world was ever prepared in a more coldblooded and deliberate manner. Beside a little group of plotters in Berlin and Vienna Napoleon at the worst appears a white man. Even German Papers are shocked at the revelations and advanced Socialist organs in Berlin demand the arrest of Bethmann-Hollweg, Von Jagow and Zimmerman.

Peace Preliminaries. The German Mission.

LONDON, November 26.
PARIS.—It is stated that the German Mission, which will take part in the coming Peace preliminaries, will not be lodged in Paris, but in the environs of the capital.

The French Advance. Formal Entry into Strassburg.

LONDON, November 26.
PARIS.—The Havas Agency states that Marshal Petain yesterday afternoon made a formal entry into Strassburg. With the recovery of the old Alsatian fortress, the stain of 1870 is now wiped off the escutcheon of France. The people of Alsace and Lorraine have thrown themselves into the arms of the motherland, asking neither plebiscite nor autonomy.

The Salute.

The French troops in Strassburg passed through Place Kleber to Place Republique, where Marshal Petain took the salute. A short service was afterwards held at the Cathedral. Emblems of mourning have now been removed from the Strassburg monument in Place de la Concorde.

German Frontier Reached.

LONDON, November 23.
The French communique says:—The French armies, completing the occupation of Luxemburg, have reached the German frontier eastward of Weisswampach and Hemerscheid.

French Prisoners. Arrival in Paris.

LONDON, November 26.
PARIS.—Two thousand French prisoners-of-war have arrived in Paris from Darmstadt. Over a hundred thousand other prisoners have been turned off to make their way home on foot.

Rejoicings in Alsace.

LONDON, November 26.
Reuter's correspondent with the French armies in Alsace describing the entry of Marshal Petain and Generals Fayolle and Gouraud into Strassburg at the head of the imposing cortege of troops says:—The place Kleber where the troops defiled before the statue of Kleber was filled with people all wearing tricolor cocardes rosettes and ribbons. Every window and balcony was crammed with enthusiastic Alsatians waving handkerchiefs and cheering troops midst whom was a procession of charming Alsatian girls in national costume.

Germany

German Troops Support the Ebert Government.

LONDON, November 26.
AMSTERDAM.—A number of Councils of German troops at the front have assured Von Ebert's Government of their support and have condemned the extremists.

Dresden Soviet Election. Majority Socialists' Victory.

LONDON, November 26.
COPENHAGEN.—The "Vorwaerts" states that the election to the Soviet in Dresden resulted in the Majority Socialists receiving 88,473 votes against 55,000 to Independent Socialists.

German Legation in Holland. Berlin Soviet's Precantion.

LONDON, November 26.
AMSTERDAM.—Two members of the Berlin Soviet have arrived at the Hague to control the German Legation which is known to be in touch with the ex-Kaiser.

German States in Conference. Dr. Solf on External and Internal Menace.

LONDON, November 26.
COPENHAGEN.—Seventy Delegates attended an important conference between the Governments of German States held in Berlin. Von Ebert in his opening address declared that Socialist Republican Constitution had now finally replaced Monarchy. The Executive power was now in the hands of the workers and soldiers. The next aim was peace on a secure economic basis. Worst consequences would ensue if

some of the armistice terms were not mitigated. Summoning of National Assembly was necessary in order to secure regular co-operation between the imperial administration and Federal states. Dr. Solf, Foreign Secretary said:—Situation was menacing owing to Entente's desire to destroy us and because internal separatist movements were increasing.

The Resolutions Passed.

LONDON, November 26.
COPENHAGEN.—Upon resumption of the Conference of the representatives of German Federal States in Berlin a resolution was passed firstly emphasizing need for the unity of various "German Tribes" against the separatist movements, secondly that the National Assembly should be summoned as soon as possible, thirdly that Soviets should represent the people's will until the Assembly meets and fourthly that the administration of the Empire must work for an early peace. After Von Mueller, Minister of Economy had warned the Conference against unauthorised encroachments in money and credit system the Conference unanimously passed the following resolution:—"It is absolutely necessary that Banks and other credit institutions should work on the same basis and in the same form as hitherto to maintain Germany's economic affairs, to secure supplies of provisions and raw materials and obtain credit abroad for the German Republic." Von Mueller declared that if the present lawless system continued Germany would break down financially.

General Ludendorff. Departs for Sweden.

LONDON, November 28.
COPENHAGEN.—The "Frankfurter Zeitung" states that General Ludendorff has departed for Sweden "via" Sassnitz.

Holland

LONDON, November 26.
AMSTERDAM.—"The Het Volken" correspondent telegraphs that General Marwitz has arrived at Treves with a big army and is apparently preparing a counter-revolution.

Dutch Reforms.

LONDON, November 26.
THE HAGUE.—In the second Chamber the Premier denied that the Entente had in any way protested against passage of German troops through Limbourg. The Second Chamber by 43 votes to 38 passed a resolution in favour of immediate introduction of far-reaching, democratic, legal and social reforms.

Exports to Holland.

LONDON, November 26.
The War Trade Department announces that exports to Holland can be resumed under licence. This does not yet apply to cotton goods, wool or woollen goods.

America

Silver for India.

LONDON, November 21.
NEW YORK.—November 20th:—Two million Dollars worth of Bar Silver was shipped for India.

LONDON, November 27.
NEW YORK.—The Chilean Consul-General announces that the dispute between Peru and Chile has been adjusted.

Austria

LONDON, November 26.
AMSTERDAM.—Telegram from Vienna says:—Italians have occupied Innsbruck. The Foreign Office is objecting.

Budapest Occupied.

German Imperial Councillor's Suicide.

LONDON, November 26.
PARIS.—A telegram from Geneva says:—The French have occupied Budapest. They were warmly welcomed by the inhabitants. The German Imperial Councillor, Von Schultz, committed suicide on seeing the reception accorded to the French whom Count Karolyi, President of the Hungarian Republic, officially greeted.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(37 WIRE.)

Delhi

Victory Celebrations.

DELHI, November 28.
Telegrams now received show that victory celebrations throughout India yesterday were most impressive. In Bombay the procession was over three miles long, representatives of all arms, naval as well as military participating. In Rangoon the procession and the subsequent burning of an effigy of Kaiser were attended by the entire population and evoked enormous enthusiasm. In Lahore there were processions and illuminations, and also a public gathering where the Lieutenant-Governor read out the latest royal message to India.

In Allahabad the poor were fed and the city was illuminated. Congratulatory telegram were also exchanged between the Lieutenant-Governor and the Viceroy.

A quarter of a lakh has been given by the Nawab of Palanpur for war purposes.

Viceroy's Levee.

It is notified that H. E. the Viceroy will hold a levee at the Government House, Calcutta, on the evening of Wednesday 1st January next. The names for new representations are to reach the Military Secretary by the 15th December and for others by 20th December.

At the request of the Government of Straits Settlements the Government of India have agreed to renewal of agreement for direct supply of opium at a fixed price to Straits Settlements for a further period of five years from the 1st January 1920.

Rejoicings at Poona. Grand Military Procession.

POONA, November 28.

Seldom before in the annals of Poona city have its inhabitants been treated to a spectacle such as they have witnessed yesterday when over 6,000 troops British and Indian, cavalry, artillery, infantry and subsidiary services marched through the streets with bands playing to celebrate Victory Day. There was great enthusiasm all along the route. At the Reay Market Mr. N. C. Kelkar, President, City Municipality, read an address welcoming them. Major General Tighe made a suitable reply. A purse of Rs. 500 subscribed by the Municipal Councillors was made to General Tighe with a request that he should utilise the money for the troops. The march which occupied just over two hours ended in the Cantonment where also the troops were given a great reception. In the evening there was a procession of school children, girls and boys, Europeans, Hindus, Parsis, and Mahomedans who with bands playing marched cheering through the streets. Thousands of children took part in the procession concluding with free cinema shows. The day's programme ended with entertainments at the Gymkhana Club followed by fireworks and bonfire. The grounds were thrown open and large crowds were present.

Seva Sadan Celebration.

The Poona Seva Sadan celebrated the Victory Day on the 27th instant at the Seva Sadan Institution which was tastefully decorated in honour of the occasion. After witnessing the military procession the students of the Institution gathered in the Central Hall where Ramabai Sahab Ranade addressed the gathering. After expressing unbounded joy at the victory of the Allies and the near possibility of peace making unjust war impossible, she referred to the admirable work of social service done by the Seva Sadan nursery during the last influenza epidemic. Messrs. Natar, Joshi and Abhyankar spoke in terms fitting the occasion and the ceremony came to an end after dialogues, national anthem and distribution of sweetmeats.

Victory Day in the Punjab.

LAHORE, November 28.

The victory day was celebrated yesterday by a great military procession and display in Minto Park outside the Fort. Processions which included Indian cavalry, British and Indian infantry, artillery, camel corps, armoured motors, European and Indian I. D. F., Sappers and Miners, signal Corps, bearer corps, and Ambulance and fifteen elephants went through the city from Delhi gate and out by the fort on to parade ground in Minto Park. The streets of the city were thronged with crowds and the route was gaily decorated. Sir Michael and Lady O'Lwyer rode on one elephant, General Barrett, Northern Army Commander on another followed by Judges of the Chief Court and other officials and notabilities. Military display in Minto Park was stately and impressive. His Honour and the Army Commander took their seats on a decorated dais with a guard of honour facing them and other chiefs in semi-circle around them, while thousands of spectators lined the enclosure. Aeroplanes flew overhead and showed a marvellous display of aerial manoeuvres. His Honour read the King's message to India to the assemblage and cheers were given for His Majesty and bands played the National Anthem. A salute of 31 guns was fired from Fort and firework display followed and the dais and Fort walls were brilliantly illuminated. The only untoward incident was a panic among the cavalry gun horses drawn up outside the enclosure when fire balloons fell among them. Many horses stampeded. Several sowars were injured and an armoured motor was overturned and wrecked by a runaway gun team. The stampede was stopped and the injured were quickly attended to and the majority of spectators knew nothing of this occurrence practically. All large buildings, public commercial and private, in Lahore, were brilliantly illuminated at night and a dance was given at Gymkhana in honour of the victory.

Fireworks display at Minto Park late last evening led to a most unfortunate accident. About 20 horses of Indian Cavalry stampeded en masse the gun teams on right, following suit one of the latter charging an armoured car overturning it. It is stated that some persons were more or less seriously injured, one of whom an employee in military Accounts Office, who recently served in France, died to-day in Lahore Cantonment Hospital. A law student is said to have been fatally injured.

At Allahabad.

ALLAHABAD, November 28.

Allahabad celebrated the Victory Day yesterday by a general holiday, feeding the poor and illumination.

At Lucknow.

LUCKNOW, November 28.

About a thousand people attended Sir Harcourt Butler's Garden Party to celebrate the armistice. Those present included Lord Southborough and members of the Reform Committee. His Honour subsequently drove to Hazarigunge and witnessed the police procession. Shops and railway offices were illuminated. The band of the O. and R. Railway Rifles played the National Anthem of the Allies and played again after dinner. Immense crowds attended. His Honour the Lieutenant-Governor yesterday sent the following telegram to His Excellency the Viceroy:—"On behalf of the United Provinces which are the ancient Hindustani country, I tender to your Excellency the loyal fervent devotion to His Majesty on the occasion of the celebration of the

Armistice of his faithful subjects and their deep admiration, and gratitude for the example set by Their Majesties and the heroic valour of the naval, military and air forces of the Empire and our brave Allies. I also tender our congratulations to Your Excellency.

H. E. the Viceroy replied as follows:—"Please accept my sincere thanks for the congratulations conveyed in your telegram of to-day's date. The message of loyalty and devotion to the Throne from the United Provinces will be duly conveyed to His Majesty."

Calcutta

Bengal Public Health.

The Governor's Address.

School of Hygiene Advocated.

CALCUTTA, November 28.

His Excellency Lord Ronaldsday addressed this morning the special Committee of the Sanitary Board, constituted to advise measures against the hookworm disease. In the course of his address the Governor said that he had been struck with the extreme inadequacy of the machinery which they possessed for dealing with the vast and vital question of public health. It seemed to him that they should possess in each district a public health organisation. The first step in this direction must necessarily be the appointment in each district of a properly qualified Health Officer. Continuing His Excellency said: I have decided to ask the local self-governing bodies to follow the example set by the District Board of Burdwan and to appoint after a specified date fully qualified health officers for their districts. This brings to the fore the question of the training of young medical men in sanitation and hygiene. Calcutta ought most assuredly to have a first rate school of hygiene and we are taking steps to see that her requirements in this respect are no longer neglected. I hope that we shall be able to provide for this purpose a lakh of rupees from provincial revenues in the next year's budget. This will enable us to claim a further sum of one lakh of rupees promised conditionally from the Indian Research Fund and hope, therefore, that the time is not far distant when we shall see a thoroughly up-to-date school of hygiene rising on the site now occupied by the condemned Police Morgue and thus rounding off the project for a School of Tropical Medicine for which Sir Leonard Rogers has worked with such patience and with so much zeal. In the meantime I am assured by the Surgeon General and the Sanitary Commissioner that pending the establishment of such a school they can undertake to arrange a course of instruction which will enable young medical men to obtain the Calcutta Diploma of Public Health which will be regarded by us as the equivalent of the British Diploma for the purpose which we have in view.

Hookworm Infestation.

Now I come to the matter about which I desire more particularly to seek your advice and assistance to-day. You are all in possession of the letter which I addressed to the Chairman of the Sanitary Board on the Subject of hookworm infestation on the 21st of September last. In that letter I brought together the information which we at present possess as to the prevalence of the disease in Bengal and there is no necessity therefore for me to travel over the same ground to-day. The outstanding factors in the situation are (1) The extreme prevalence of the disease and (2) the ignorance which exists generally as to its nature and even as to its existence.

After giving some facts about the origin of the disease and its effects His Excellency said:—Under these circumstances the best prospects of success seem to be in our taking action in two directions. First, we must endeavour to educate the public upon the question. Work of this kind will be slow in bearing fruits, but it is none the less essential since any comprehensive measures that it may be possible to take in the future must be based upon a wide diffusion of knowledge. Secondly, in view of the general ignorance of the matter at present prevailing, any definite action against the disease which we may contemplate should be undertaken amongst those classes of the population over whose lives and habits it is possible to exercise some measure of supervision and control. Hitherto our experiments in Bengal have been carried in the jail population and the labour forces on some of the tea gardens. The treatment in these cases has been crowned with a gratifying measure of success and we are justified in believing therefore that much may be achieved by extending our work to other groups of the population which are similarly placed such, for example, as the labour forces in the coal mining areas, in the mill areas, in the tea gardens, in the railway workshops and so on.

Eastern Bengal Railway.

A Bad Accident.

GOODS TRAIN CUT IN TWO.

CALCUTTA, November 28.

A bad accident occurred on the southern section of the Eastern Bengal Railway near Calcutta on Wednesday evening which, but for the fact that the passenger train involved was travelling slowly at the time, must have resulted in a heavy death toll. A Passenger train left Calcutta South Billigh station at 18.28 standard time for Diamond Harbour. The train was travelling fairly slowly when on passing Telgalla Cabin, which is a mile away, it ran into an Up Goods special which was lying across the track at right angles. The Passenger train engine cut its way through the obstruction and the shock or impact caused a panic among the passengers many of whom jumped from the train. The Goods Special, it appears, was on its way to Dum Dum and had passed Telgalla when it broke into two. The engine and the first half proceeded while the rest of the train rolled back and fouled the crossings at Telgalla. The driver and the fireman of the Passenger Train Engine had a miraculous escape and suffered only a severe shaking. The head stock and cowcatcher of the engine were badly damaged while a couple of wagons and bogie third class carriage immediately behind were smashed and derailed. Three or four wagons of the Goods Train were wrecked and thrown bodily off the track.

Passengers Injured.

There were various reports at a late hour last night as to the number of passengers injured. One report says that ten passengers were removed to the hospital while from an authoritative source it was learnt that five or six persons were injured that no lives were lost. The Railway authorities on hearing of the accident requisitioned

motor ambulances and the injured were speedily removed to the hospital. A relief train in charge of the District Traffic Superintendent was soon on the spot and a large number of coolies were got to work. In a short time the debris on the Up line was removed and the line cleared for running of train. The Down line is expected to be cleared in 24 hours.

Driver Wood of the 6. Down Express E. I. Ry., who was being tried for causing an accident near Kachana, Allahabad, has been acquitted by unanimous verdict of the Jury on both charges.

Mrs. Besant on Reform Schemes.

CALCUTTA, November 26.

Under the auspices of the Bengal Home Rule League Mrs. Besant delivered a lecture last evening in Calcutta on the Congress League. She said India must be given the privilege of self-determination which meant that representatives of the people must settle the form of government. The Congress and the Moslem League were the proper representative bodies. The special Congress was not a sectional one as said by Anglo-Indian papers. It requires a great deal of audacity to deny its representative character. The reform scheme was unsatisfactory and disappointing but it might work with the modifications suggested in the special Congress. There was very little difference between the Congressmen and sacerdos. Referring to transferred subjects she said it should also include defence of the country. India must get the power of the purse. In conclusion she urged the people to state their demand in no uncertain or unequivocal voice.

State Dinner at Calcutta.

Governor Toasts the Allies.

CALCUTTA, November 28.

At a State dinner held last night at the Government House His Excellency the Governor proposing the toast of the Allies said:—

My Lord Chief Justice, Sir William Meyer and Gentlemen,—When we are rejoicing at the tremendous victory which has crowned the cause for which we have striven for so long and are priding ourselves on the part which has been played by the British Empire in bringing about our triumph, it is fitting that we should also pay our tribute to the magnificent achievements of our Allies. We are fortunate to-night in having most of the Allied nations represented at this table. To France, whose heroism and sacrifice in the early days of the war provided a sure shield against disaster, we pay our admiring homage. To Belgium also who while losing much in territory and wealth saved her soul and kept the honour of mankind bright before the world, we offer our meed of gratitude and praise. We rejoice to have with us also to share our joy, as they shared our sorrow the representatives of Portugal, our ancient and historic ally, of Japan, our ally now during 16 years of eventful history and of Italy who amidst circumstances of great difficulty threw in her lot with the cause of justice and of right. Nor do we forget our blood relation and more recent ally, America, nor the tremendous service which she rendered to humanity by throwing her vast resources into the scale at a moment, the most critical perhaps in all history. To the representatives of the remaining people allied to us who are present here to-night, Greece, Brazil, Siam, Chile and Cuba, we likewise extend the hand of friendship and our whole-hearted congratulations. May all those, who have fought and struggled by our side, long be associated with us in the great task of building upon the ruins of the old, the lasting edifice of a new and happier world. I give you the toast of the Allies of Great Britain.

CALCUTTA, November 28.

A postal notification states that the restrictions on telegrams containing particulars of the movements of merchant shipping have been removed.

Influenza in Bengal.

Calcutta Badly Affected.

CALCUTTA, November 28.

Influenza is raging in an epidemic form all over Bengal. The Maharaja of Hill Tippera and sixty seven members of the Raj family are down with it. In Calcutta there is no sign of abatement, daily mortality ranging between fifty and sixty. Under instructions from the Health Officer the Director of Public Instruction has directed the closing of all Government schools and colleges in Calcutta up to the 1st of January 1919 owing to the fact that the influenza epidemic has so far shown no signs of abatement.

Mymensingh District.

To be Made into three Districts.

CALCUTTA, November 28.

News has been received that the Secretary of State has sanctioned the division of Mymensingh district into three new districts.

Burma

Rangoon Municipal Elections.

RANGOON, November 21.

The Municipal election for Europeans and other communities resulted in the return of one European, one Parsi and three Anglo-Indians.

Rangoon Rice Market.

RANGOON, November 28.

Rice Market was slack to-day after the holiday. A small quantity of "Spot spends" was sold at Rs. 300. Speculative prices for November are Rs. 355, to Rs. 375, January Rs. 305 to Rs. 317, and next three months Rs. 310-8-0 to Rs. 322-8-0. Paddy continues to arrive in considerable quantity and is quoted at Rs. 155 to Rs. 160 for rail and Rs. 160 to Rs. 170 for boat.

Influenza deaths in Rangoon last week number 176 out of a total of 324.

విజయోత్సవములు.

కలకత్తాలో గవర్నరుగారివిడు.

27-వ తేదీ రాత్రి గవర్నరుగారు ప్రభుత్వమందిరమున విందుచేసిరి. మిత్రమండలికి స్వస్థివాచనము నిచ్చుచు నిట్లు నడిచిరి. ప్రధానవ్యాయముగారు, సర్ విలియం మేయరు గారు, ప్రముఖులారా:- మనము వెక్కువత్వముచేసిన కృషి ఫలమై మనదేశము కలిగినదనియు సామ్రాజ్యసేవల క్షాణనీయముగ మనచే సేవనియు మన మానందించు తరుణమున బుత్రమండలివా రొనరించిన ఘన సహాయమునకు గూడ మన మానందింపవలసియుండును. నే డేసభకు మిత్రమండలివారు బాహులు పలుపుదు నచ్చిరి. యధారంభమున ప్రాన్యజేతమువారిత్యధికమగు స్వాగత్యమును చూపుటవలననే విజయమున కవకాశము కలిగినదిగా నమెదటవారిని ప్రశంసించెదము. బెల్జియమువారు సర్వస్వమును గోల్పోయినను ఆత్మగౌరవమును మాత్రము నిలుపుకొని ప్రపంచమున ఖ్యాతిని గడించినందులకు వారి నభినందించెదము. మనముఖ ముఖములందు పొల్లొనిన ప్రాచీనమిత్రులగు పోర్చుగీసువారిని 16 వత్సరములనుండి మిత్రులుగానున్న జపానువారిని కడువిను మదలలో నుచితజ్ఞులై ధన్యులను రక్షించుటకు మనపక్షము నవలంబించిన ఇటలీవారిని మనము కీర్తితము. మనకురక్తబంధు కోటియు నూతనమిత్రులగు ఆమెరికావారు మనపక్షమున చేరి ఆత్మధీమతంతోడ్పడిరి. మానవసంఘము సద్ధరించిన ఆమెరికావారిని మనమెన్నటికిని మఱచుటలేదు. వినుమతము మగు స్త్రీతయందమెరికావారు ఘన భారమును వహించి విశాలమును తమజేతమునగల లెక్కలేని వస్తుసామగ్రిని వెల్లివిరియజేసి ఆడుకొనిరి. మరియు గ్రీసు, బ్రెజిలు, సయాము, చిల్లీ, క్యూబా, మున్నగు మిత్రజేతములవారి నందరిని మనము వినులించెదము. ఈ రీతిగా యధనిర్వహణమున మనకు తోడ్పడిన జేతముల వారందరను నూతనవిజయము సమగ్రముగ సెరవేరునట్లు ప్రపంచమున కాంతిసౌఖ్యములు స్థిరములగునట్లు మనకు తోడ్పడుదురు గాని యని కోరెదను.

పూనా.

27-వ తేదీ 6000 మంది బ్రిటిషు భారతీయ సైనికులు ఆక్స్ ఫర్డులో కేరీఫీల్డ్ వలయవారును ఇతరులను బ్యాండు మేళములతో వీధులవెంట నూరేగిరి. అట్టి యత్నమును పూనానగరమువారిదిగర కన్నడును చూచియుండలేదు. రే మాల్కేటుయొద్ద మ్యూజిసిపాలెటి అధ్యక్షుడు ఎన్. సి. కెల్కరుగారు వారికి స్వాగతమొసంగుచు నుపన్యసించిరి. మేజరు జనరలు టిగిగారు రుకూలముగ ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. సేనలకు వినియోగించుటకొరకు కాన్సిలరులు సమకూర్చిన రు 500 లను కెల్కరుగారు టిగిగారి కొసంగిరి. సేన లెట్లు 2 గంటలూరేగి కంటోన్మెంటుకేగెను. అచటగూడ వారికి ఘనమగు స్వాగత మొసగబడెను. సాయంకాలము బడిపిల్లల (బాలురు-వాలికలు-హిందువులు - పాశ్చాత్యులు - పార్సీలు- మహమ్మదీయులు) యూరేగింపు వైధివముగా వాద్యపురస్కరముగా జరిగినది. వేల కొలది బాలురును వాలికలు నట్టారేగిరి. బయస్కాపు ప్రధానమంత్రివారు లాచితమున వారికొరకు జరుపబడెను. 28-వ తేదీ జిమ్మానాక్లబ్బులో విందుజరిగినది. బాణసంచాను కాల్చిరి. భోగినుంటలను వేసిరి. మైదానములందు వేలకొలది జనులుచేరిరి.

27-వ తేదీ ఢిల్లీ నగరమంతయు వీధులచే నలంకరించబడినది. పురవీధులయందు ప్రజలు ఈ ఉత్సవమును విసేదములను జూచుట కేతెంచిరి. ఉత్సవమంతయు చాల జను ప్రదముగ జరిగింది. నగరమంతయు ఉత్సాహముతో కోల్పోయి యుండెను. రాజప్రతినిధి దంపతులకు జపఖానా వ్యాయామక్రీడా సంఘమువారు విందుసంగిరి.

సేవానందము.

పూనా సేవానందమువారు 27-వ తేదీ విజయోత్సవమును జరిపిరి. వారిమందిరము బాగుగా నలంకరింపబడెను. విద్యార్థులు సైనికవిద్యమును చూచి ప్రధానమందిరమున సమావేశమైరి. అచట రామాబాయి సామెయి రనేడిగారు పన్యసించిరి. ఆమెవిజయమునుగూర్చి నడిచి విషజ్వరోద్రేకము పూనాలో కలిగినపుడు సేవానందమువారు చేసిన సేవను కొని యాడిరి. సర్వేకరుజోషి, అధికారముగార్లు సహాయములముగ నుచ్చరించిరి. ద్వితీయప్రధానములు జాతీయగీతము మికాయలనిచ్చుట మున్నగునవి జరిగినవి.

అలహాబాదు.

27-వ తేదీ సెలవియ్యబడినది. బీరుల కన్నదానము చేసిరి. రాత్రి వీహారేని జరిపిరి.

లక్నో.

సర్ హార్మిస్ట్ బట్లరు గారి తోటవిందుకు వేయిమంది వెళ్లిరి. సౌతుబగ్ ప్రభువును తక్కిన సంస్కరణ సంఘ సభ్యులనుగూడ వెళ్లిరి. బియ్యట బట్లరుగారు హజారీగంజికి వెళ్లి పోలీసువారి ఊరేగింపును చూచిరి. దుకాణములకు లైశ్వకార్యాలయములకు వీధులచే నలంకరింపబడెను. బాండువాద్యములు జరిగెను. వేలకొలది ప్రజలు నడిచిరి. "విజయోత్సవములను పురాతన హిందూస్థానీ కళలకు సుయుక్త రాష్ట్రములందు ఆత్మతాపందముతోను వాజపత్తితోను ప్రజలు జరిపి రనియు సామ్రాజ్యమదంపతులను రాజప్రతినిధిగారిని ప్రశంసించిరనియు బట్లరుగారు షెమ్సుద్దీన్ ప్రభువు గారికి తంతివాదనంపిరి. మీ తంతివాదన చాల సంతసింది. తిని సామ్రాజ్యమునకు నివేదింతు నని రాజప్రతినిధిగారు బట్లరు గారికి మరల తంతివాదనంపిరి.

జయప్రదముగ సమర మంత్యమైనది. లోకకంటకుడగు కెయిజరు పదభ్యిష్టుడై పరులపంచల పాలామెను. జర్మనీ లో బడినది. ఇట్టి సునిము కల్గినందులకు మనమందరము ఆరగమేల్చుచు ఆర్ధిపవనమును. ఈ విజయగౌరవాన్ని రంగూని లెప్టెనెంటు గవర్నరుగారు కూలీల సమ్మెకట్టు సేరమున హిందూజేతములు శాసనము క్రింద శిక్షకులైన రాజకీయ సేరకులను విడుదలచేసి ప్రజల మన్ననకు బాగులైరి. వీరీయోగ కార్యమునైన సందర్భములకును చేసినందులకు వీరి సంతయు మనము అభినందింపవలసియున్నది. ఈవిధముగ వీరి దినరతు తాము కోల్పోయిన ప్రజల విశ్వాసమునుగ్రహించి వారిగౌరవమునకు మరల పాత్రులగుటకు ప్రయత్నించెదరు గాక!

మంకరాష్ట్రపు ప్రభువులకు లోనాల్లు పే. గారు గూడ తన సోదరప్రభుత్వమునైన జూచి రాజకీయ సేరకులను విడుదలచేసి పుణ్యము గట్టుకొనెద రని నమ్ముచున్నాను. జరుగుమిల్లి సాంబశిరావు

నేత్ర యంత్రాగారములు

కూలీవాండ్లు సమ్మెకట్టుట

క్రొత్త విషయములు

నిన్న రంగులకాళి తప్ప యంత్రాగారములలోని తక్కిన కాళులు మూయబడియే యున్నవి. కూలీవాండ్లు తమ కష్టనిర్భరములు నివారించుటకై సంతకరకు పనిలో ప్రవేశింపమని పట్టుబట్టియున్నారు.

అకాంతికి కారణములు

కూలీవాండ్ల అకాంతికి కారణములు నిన్న తెలిసినవి. ఈవధ్య యంత్రాగారములు మూసివేయబడి, కూలీవాండ్లు అధికారుల యుత్తరపు క్రకారము పనిలో ప్రవేశించిన తరువాత నండియు, యంత్రాగారములలోని యాద్యోగులు వారిని చాల కష్టపెంచుచున్నారని తెలియుచున్నది. కష్టములకు మైలాపురము మున్నగు దూరప్రదేశములనుండి యంత్రాగారములు కష్టకు నిచ్చుటలో రెండు మూడు నిమిషములు ఆలస్యమైన యెడల అధికారులు వారిని నాటి పనినుండి తొలగించుచుండురు. కూలీవారు అధికారులను వేడుకొనినయెడల కొంత జరిమానాను విధించుచుండురు. అశవా ఎటులినో కష్టపడి పనిలో ప్రవేశించినయెడల వారు తయారు చేసిన బట్టలను ఉద్యోగులు పరిక్షించుచు, అనిబాగుండలేదు, ఇదిబాగుండలేదని, చిక్కులు వెట్టి వారిని కష్టపెట్టుదుంటి. జరిమానాను విధించుచుంటి. తృప్తిగా నివేదించుటకు కావలసిన పరికరములు తమకిచ్చుటలేదని వారు ఉద్యోగులతో చెప్పుకొనినయెడల, "మీవాడియాగారి కడుగుడు" అని నేలిచేయుచుండురు. యంత్రాగారములవారు కూలీవానికి బట్టలు, ఆహారపదార్థములు తగ్గుధరల కమ్ముచుండేవారు ప్రకృతిము నానిధిరలను సయితము హెచ్చించిరి. యధ్యము నుగిసిపోయినదని, సమస్యలగు కూలీవాండ్ల సేవలను యాద్యోగులలోనుండి తీసివేయుచుండిరి.

ఇదియే వారిఅకాంతికి కారణము లని తెలియుచున్నది. అకాంతిలోపాటు అధికారులు మొన్న యంత్రాగారములలో వీరికి బెట్టిన కష్టములు సహాయభారములై సమ్మెకు కారణమైనదని తెలియుచున్నది.

అధికారుల అభిప్రాయము

యంత్రాగారముల కార్యనిర్వాహకులు అలెగ్జాండరు గారిని దర్శించి సంగతిసందర్భములను విచారించగా, కూలీవాండ్లు చెప్పుకారణములలో నిజమేమియు లేదని నడిచిరి. కూలీవాండ్లకు కట్టుబాటులో నుంచుకొనుటకు జరిమానాల విధించుట ప్రతియంత్రాగారము యొక్క యాద్యోగులు తప్ప మరెవరైనా లేదని నడిచిరి. అపరాధద్రవ్యమును కూలీవాండ్ల నిధిలోనికే చేర్చుచున్నామని చెప్పిరి.

మేనేజింగు డైరెక్టరు సర్ స్ట్రెయింట్ నిచ్చుచుగారి నీవిషయ మడుగగా వారు, ఈవధ్య సమ్మెకట్టుబడిన నాటి నుండికూలీలు తక్కువకపు బట్టలను తయారు చేయుచున్నారనియు, అందువలన తాము అపరాధమునను విధించుచున్నామనియు, దీనికి వారు సేర భావముగ తలంచి ఆసంతృప్తిని చూపుచున్నారని చెప్పిరి. బట్టలు- ఆహార సామగ్రిల పొచ్చువలన గురించి ప్రశ్నింపగా, కూలీవాండ్లు ఇతరత్ర కావలసినవస్తువులను కొనుచ్చుచున తామువలన హెచ్చింపవలసివచ్చిందని. ఎవరో ఒకరొద్ద చేసిన తుంటరికమువలన వేలకొలది కూలీలు కష్టముల పాలగుటకు చింతించుచున్నామనిరి. కాని కూలీలు సేరకులను వెలిసినందు వారిచేమియు కష్టములేకుండ చేయుదుమనిరి.

కూలీలసభ.

వెంజూరు కార్మిక సంఘమువారి యాజమాన్యమున నిన్న సాయంకాల మొక గొప్పసభ జరిగినది. కూలీల సేవలను సభకుదెంచి వాడియావారి హింతపడేకమును వినుటకు తుహాలులై యుండిరి. వాడియాగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. నుబ్బరాయకామతు, కల్యాణనుందర మొదలియారు, దండకొడిప్పిగార్లు సయితము సభనలంకరించిరి.

వాడియాగారు కూలీలకు హింతపడేకము చేయుచు కూలీలు చేసిన కార్యము చాల విచారకరముగా నున్నదని. న్యాయోత్తా కనుగొనినను, సౌఖ్యదానుకమునకు చూచినను వారి ప్రవర్తన చాల విషాదకరముగను, న్యాయవిరుద్ధముగను నున్నదని. వారు చేసిన పని వేల కొలది కూలీలను పోషించు ఏయంత్రాగారమును సంహించాలనిది. అందువలన సేరకులనుపట్టి పోలీసువారి పరముచేయుట వారి విధాయక కృత్యమని నొక్కి చెప్పిరి. ఎవరో కొందరు చేసిన తప్పునకు వేలకొలది కూలీవాండ్లకు పనిపాటులేక చేసిన దిన్నికంపెని వాయొద్దను కొంత దోషము గలదు. అండ్లయ యాద్యోగులు కాంతిచిత్తులై యున్నంతవరకు కూలీలు తొందరపడకుండుదనిరి. అధికారుల యుత్తరపులు వచ్చునంతవరకు రెండు తీర్మానములను ప్రకృతము తాము చేయవలయు నని యుపన్యాసమును ముగించిరి.

కల్యాణనుందర మొదలియారుగారు వాడియా గారి యుపన్యాసమును ద్రావిడభాషలో లేటెల్లెముగ భాషాంతరికరించిచెప్పిరి.

తీర్మానములు

సేరకులను పట్టుకొనుట.

"మదరాసు కార్మిక సంఘమువారు యంత్రాగారములలోని అండ్లయ యాద్యోగులను కూలీలు కొట్టివారని వినుట కెంతయు చింతించు, సంఘమువారి యాద్యోగులను హృదయములో నుంచుకొని సేరకులనుపట్టి పోలీసువారి కళముచేయ సభ్యులను కోరుచున్నారు." అను తీర్మానము మొదట ప్రవేశపెట్టబడినది.

యంత్రాగారాధికారులకు విన్నపము

తదనంతరము "కార్మిక సంఘమువారు అధికారులు రెండు యంత్రాగారములను మూసి యాద్యోగులనుములలో కూలీలను కష్టములపాలు చేసినందులకు చింతించు తక్షణమే యంత్రాగారములను తెరవవలయునని అధికారులను కోరుచున్నారు." అను మరొక తీర్మాన ముపసాదింపబడినది.

సభ్యులు వీనిని ఆంగీకరించుటకు ఇష్టపడినట్లు కనబడలేదు. అయినను వాడియాగారు వానిని సిప్పుచుగారికి పంపి కొంతపనిచేయుదు మని వాగ్దానము చేయుచునని నచ్చజెప్పి నందువలన ఎటులనో వాని నొప్పుకొనిరి.

వాడియాగారి సందేశము.

తదనంతరము వాడియా గారు కూలీలందరు నేడు యంత్రాగారములకు సకాలమున వెళ్లవలయుననియు, అప్పుడైనను అధికారులు యంత్రముల పని పోగొల్పించక పోయినయెడల సాయంకాలము నాటగు గంటలకు తిరుగ నొక సభ చేసి ముందు చేయవలసిన పని ఆలోచించెదమనియు నచ్చజెప్పిరి. అంతటితో నిన్నటిసభ ముగిసినది.

ప్రాచీన భారత నాగరికము

జనరాజదాసుగారి ఉపన్యాసము

చెన్నై పురి విద్యార్థి సంఘపక్షమున నిన్న సాయంత్రము 5 గంటలకు చెన్నై పురి విద్యార్థి సంఘమునందు నాగరికము మూర్తి టి. సదాశివయ్యగారి యధ్యక్షత క్రింద ప్రాచీన భారత నాగరికత మన విషయమును గూర్చి సి. జనరాజదాసుగారి యధ్యక్షతనందు పాల్గొన్న నాగరికతను మన నాగరికతకును కొన్ని విషయములందు వ్యత్యాసము గలదని నుడిచి మన చరిత్రమునకు ఆధారభూత మైనట్టిదియు, మనము చేయు ప్రతికారమునకును ప్రధానమైట్టిదియు నగు మతము మన దేశముందు ప్రతిమనుజుని మానవత్వమునకు నాటకీయరీతిగ గట్టిగ యింక ఏదేశముందును నాటకీయ రీతియందలేదు. రెండవది మన భావ్యజీవనము. మనకు పాశ్చాత్యులవలె కూర్చోనుటకు కుర్చీలుగాని బల్లలుగాని అవసరములేదు. సర్వమునకును భూదేవి నే మనము ఆశ్రయించుకొనియున్నాము. అంగ్లేయులందున భారతీయులలో గూడ వెక్కిరిమిది పూర్వచార భరణములు గలదు. వారి హృదయములలోనికి మానవభావములు నూరి పోయినవి నొరవు. అందువలననే వారికి మనకును అన్యోన్య స్నేహభావము లంతభావము కలసి పోవుట కష్టకార మేర్పడినది.

భారతీయస్త్రీల దుస్థితి, వారి అస్వాతంత్ర్యము: నిర్భయముగ స్త్రీ స్వాతంత్ర్య మన నేమో మనము గ్రహించాలము. మన స్త్రీలు స్వాతంత్ర్యములేక అణగదొక్కిబడుచున్నాయి. వారికి పాశ్చాత్యస్త్రీలవలె స్వాతంత్ర్యము, ఆత్మాధారము, స్వీయ భావప్రకటనమును లేవు. ఆ విషయమునందు పాశ్చాత్యులకును మనకును విశేష వ్యత్యాసము గలదు.

మన నాగరికతయందు భిన్నత్యమునం దేశత్యముగలదు. మనదేశమునందు ప్రజలు బాలిమతములతోను, భాషామూలకమునను విభజితులై యున్నట్టివారు. పాండిత్యము పొందినవారికిని, జేశమునందుండిన సమానముగ వ్యాపించిన విజ్ఞానసమృద్ధియు నలన నేకత్వ మేర్పడుచున్నది. ఆ విజ్ఞానసమృద్ధియుతో బాటు మన సమానముగూడ గలదు. హిందూమతము మతములలో నెల్ల వెక్కిరి సమానముగల మతముని పేర్కొనవలసింది. పరమధర్మము గవ్యస్థానమునందు, దానిని చేరుటకు జయనమైపోవుచున్న బహిష్కరిత విహింసాసం దోక మజిలీ చేయుచున్నదనియు భావించి భారతీయు లెల్లప్పుడూ ఆముష్మికమైన జీవయాత్రను తేయుట కలవడిరి. వారికి ప్రపంచమునందు భవముగాని విశ్వముగాని సంపాదించు నిచ్చ ఎన్నిటికిని లేదు. భారతీయులందు జీవించియున్న ఆయత్సప్తభావమే వారి నాగరికత నేమని కొనియాడగలము.

ఆశ్రమములు: మనజు దేవమయమం దెట్టి విధ్యుక్త ధర్మములు నెరవేర్చవలయునో సువ్యక్తపరమమైన దేవుడిన బ్రహ్మచర్య గృహస్థ వానప్రస్థ, సన్యాసమును నాల్గవ శ్రమముల నేర్పరచి ప్రపంచమునకు మహాపకార మొనర్చిన నాగరికత నేమని కొనియాడగలము!

భారతీయులకు జ్ఞానయోగము, జ్ఞానదాయకమైన గ్రంథముల యెడను భక్తివిశ్వాసములు మొదలు. అందువలననే మన పూర్వులచే రచింపబడిన ఎన్నెన్నో గ్రంథములు, నాటకములు, ఇతిహాసములు, పురాణములు, వేదములు, వేదాంగములు మొదలైన మహాగ్రంథములన్నియు జీవించియున్నవి. పూర్వము మహాజ్ఞాను లున్న ప్రదేశములను రాజులును చక్రవర్తులును గూడ వెదకికొనుచు వచ్చి, వారికి ప్రణామ మిడుచుచువారు. మన పూర్వుల కెప్పుడును భవకాంక్ష లేదు. విద్యాకాంక్ష, జ్ఞానకాంక్ష అధికముగ నుండెడివి. అనియే వారిని సకలైశ్వర్యసంపన్నులునగ జేయుచుండెడివి. మనము మన పూర్వుల గొప్పతనమును చూచియు, వారిచే రచింపబడిన గ్రంథముల గూర్చియు ఊరక పొంగి పొరలుచుండిన లాభము లేదు. మనము వారి గ్రంథములను చదివి, అందలి సారమును గ్రహించి, విజ్ఞానమును పొంది దానిని మనకును ప్రపంచమునకును సుపయోగపడునట్లుగ జేసి ఆపక మన ప్రాచీనపు గొప్పతనమును గూర్చి మెచ్చుకొనవలయును.

వర్ణ భేదములు, మరియు ప్రజలు ప్రాచీనకాలమునందు తమతమ విధ్యుక్తధర్మములను బట్టియు, సుద్యోగములను బట్టియు బ్రాహ్మణ త్వితియ వైశ్య కూడ్రులను నాలుగు వర్ణముల క్రింద విభజింపబడిరి. వర్ణ భేదములు ఇంగ్లండు దేశమునందు గూడ గలవు. మనదేశమునందు వైన జెప్పిన నాలుగు జాతులు గాక నిచ్చు జాతు లను మరియొక జాతివారు గలరు.

వారి నెవ్వరు చెంతకు రానియ్యరు. వారి నెవ్వరును మట్టరు. వారు తదితరజాతులవలన మిక్కిలి అణగదొక్కిబడుచున్నారని. అనియు భారత నాగరిక లక్షణములలో జేసినదే! భారతీయు లున్నప్పుడు భావములను చురుకైన గ్రహించగలుగు జేధాతీ క్రిందపన్నులు మూలమే గాని ఆం దొక్క వీరమునై నను కార్యాచరణముం దుంచ సాహస్యముగలవారు. గారు ముక్తి: హిందూమత సాంప్రదాయ మౌకారము ప్రతి మనుజునకును ఎటువంటి భూరసాప మొనరించిన వానికైనను ముక్తిగలదను నొక గొప్పసత్యము గలదు. అదియే దైవశక్తి సంపన్నమగు ప్రజాసత్వము (Divine democracy) మనుజునకు ప్రపంచమందలి కన్యపులన్నిటిలోను ఏది లభించినను లభించక పోయినను కడపటికి ముక్తిమార్గము లభింపగలదు. హిందూ జీవనవిధానం హిందూధర్మమునందు అణగదొక్కిబడి యొగ్గును ఆమెకెప్పటికైనను ముక్తి గలదు.

వైది వివరించిన నాగరికత లక్షణములలో కొన్నింటిని మనము గుర్తించుకొని మరొక్కొంటిని పారదోలవలయును. అందులో ముఖ్యముగ వర్ణభేదములను మున్నివేదించవలయును. అని మనదేశమునందు దౌతానౌకత్వము నివసించియున్న వి. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అది యుండవలసిన అగత్యము లేదు. ఇప్పుడు వర్ణ భేదములు పూర్తిగ మార్చుకొని కలగవలయునని. మనముం దు మనము చురుకైన వానిగాని యిద్వ్యగమనబట్టియు, విద్య నబజ్జియు గౌరవింపవలసియున్నది. మేము దైవము విద్యవర్ణినించి నెద్ద యిద్వ్యగము చేయుచున్నావో నానిని ప్రాప్తాబునిగ పరిగణింపవలయును. బ్రాహ్మణుడు మేచ్చురత్తిలో దిగిపో అతనిబ్రాహ్మ్య మప్పుడే పోయింది. ముందు వర్ణభేదములు సమసిపాటెను. మనము మన ఆశ్రమములను నిజకజెట్టుకొను టవ్యంతావశ్యకము. మనము మన ప్రాచీన నాగరికతను చూచి గర్వంప నర్హము. ప్రకృతము తిరిగి విజ్ఞానాంకురము ప్రారంభమయినది. ముందుమనము మన మనములను భూతకాలము వైపునకు గాక భవిష్యత్తాద్యమువైపునకు మరల్చునెను. ఎంతవేపును కాలిదానుగురించుచు చింతించనల? అటువంటి కాలిదాను లింతెంతమందియో భవవ్యక్తులందు గూడ నున్న వింప నున్నారని నేల తలచుకొన్నాడే? వేదములను, ఉపనిషత్తులను దైవము ప్రపంచమున కొక్క పర్యాయమే అను గ్రహించి వారిని ఏలవలవలయున? అతడు తిరిగి ఎన్నియోపర్యాయము లిచ్చుచునే యుండును. దైవశక్తి సంపన్నమగు ప్రజాసత్వమును ప్రపంచమున కుద్బోధించినవో ప్రెసిడెంటు విల్సనుయొక్క “ప్రపంచ ప్రజాపాలిత ప్రభుత్వము”కంటె వెక్కిరిమిడుచుగ తెక్కిడుగ నుండగలదు. మన నాగరికతకు ప్రధానమైన దైవశక్తిసంపన్న మగు ప్రజాసత్వము వలన మన సర్వసమృద్ధియును, సర్వైశ్వర్యములును, సర్వకాలితయును సాధనగలవారు.

తూర్పువంగ రాష్ట్రపు యిరువదారి ప్రమాదము.

కలకత్తా నవంబరు 28:—బుధవారము సాయంత్రము కలకత్తా దగ్గర తూర్పు వంగ రాష్ట్రపు దక్షిణపాటచుండు ఒకసామానుబండి రెండు చెక్కలైనవి. మధ్యన ప్రయాణీకుల బండి ఒకటి మెల్లగపోవుచుండెను. తనవో చాలమందికి ప్రాణ నష్టము కల్గియుండెడిది. 18, 28 గంటలకు కలకత్తా సాకు బిల్లియాగు స్టేషనునుండి డయియండు హార్బరు స్టేషనుకు ఒక ప్రయాణీకుల బండి బయలుదేరినది. కొంతవరకు బండి మెల్లగనే పోవుచుండెను. ఒక మైలు దూరములోనున్న తెల్లల్లాస్టేషను దాటి పోవునపుడు యిరువదారి తొలిన కడ్డుగ ఎగువకు పోవు సామాను బండిని దీక్షానెను. ప్రయాణీకుల బండి తాలూకు ధూమకేటయంత్రము. (ఇంజిను) అడ్డగ పోయినపుడు బండంతయు కదలిపోయినది. దీనివలన ప్రయాణీకుల బందరును భయకంపితమై బండిలోనుండి వైకి జమికిరి. ప్రత్యేకపు సామానుబండి డెన్డెమ్ పోవుచుండెను. తెల్లల్లా దాటిపోవుచున్న కాలమున రెండు చెక్కలైనవి. ప్రయాణీకులబండి ద్రోవకును, ఇంజనును నడుపువాడును మాల్రము ఆశ్చర్యమగునట్లు ఎటులనో తప్పించుకొనిరి. వీరికి ఉపద్రవముగ కుడువబడిరి. సామానుబండి తాలూకు 3,4 పెట్టెలు పూర్తిగ బద్దలై పట్టానుండి పూర్తిగ తొలగిపోయి నేలబడినవి. ప్రయాణీకులబండి తాలూకుగూడ రెండుపెట్టెలు ముక్కలు ముక్కలయినవి. మాడకు తరగతి పెట్టెగూడ ఒకటి పాడైనది. పట్టాలనుండిగూడ తొలగిపోయినవి.

ప్రయాణీకులకు వెచ్చు లగులుట. 10 మంది తులగాత్రులైనరనియు వీరిని వైద్యులయ్య నునకు గొంపోయిరిని ఒక కీర్తి గ తెలుపబడినది. 5,6 గురికి మాత్రమే గాయములు తగిలి 2వనియొక సమాచారము తెలుపుచున్నది. ప్రాణనష్టమేమియు లేదని, శరీరము చున్నది. రెండవ సమాచారమే విశ్వసనీయమనియు గూడ నూచించబడినది. ఈ ప్రమాదము తీవ్రస్థితియైనది. ప్రయాణీకుల తులగాత్రులగు వారిని వెంటనే రైల్వే ఆధ్వర్యమున మోక్షించి అందులకు బండిలో వైద్యులను గొంపోయిరి. వడి. పోయిన బండ్లను లేవనెత్తుటకు త్వరగానే డిస్పిచ్చిట్ట ప్రాసెక్టు నూపరింపెం దెంటు యాజమాన్యమున అవటకు ఇంకొకబండి వచ్చింది కూలీలు యిరువదారిని బాగుజేసి బండ్లుపోవుటకు ఎగువదారిని(ఆవ్ లై ను) వీలగ జేసిరి. దిగువదారి (డౌన్ లైన్) 24 గంటలలో బాగుజేయబడునని తెలియచున్నది.

నోటీసు.

దెజవాడ రావరెడ్డులు, పబ్లికేషన్స్ పబ్లికేషన్స్ 2 ఫుంటుల వెంకటరంగయ్య రి బెంబలిగి శరణప్ప 4 మందడ వెంకట్రాయుడుగారి జవాబు (1) ఈ. మానవయ్య (2) ఈ. వెంకటసుబ్బారావు గూడదెల్లి నుబ్బారాయణుడుగార్ల తాలూకు (3) డగ్లాసులేక్టర్ రై నుమిల్లపేటలో దెజవాడ బెంకమ్మనిసి పటానెం 4/1 రుగల ఇంట్లో పెట్టబడిన ఫ్యాన్స్ రిలో ఇంతవరకు వర్కు చేయుచున్న గ్రీన్ కాటన్ కంపెనీ 60 హార్వెస్టర్ గల ఆయర్ ఇంజన్ కంప్లీటుగా ఒకటిన్ను, అందుకు సంబంధించిన మెషిన్లు ఒకటి, చక్రములు, నీళ్ళపంపు, హెల్మర్లుఇంకా ఫ్యాన్స్ రికి సంబంధించిన చిల్లర సామానములను భాగస్వామిందరు కలిసి స్వయముగా అన 1918 నెం. 11 డిసెంబరునెల 2,3,4 తేది లను నేలమువేసి ఆఫీసుపాటమీద కొట్టివేయబడును గనుక కావలసిన వారువచ్చి కొనకొక్కవచ్చును. పరమలా వేలంపాట కాలవందు తెలియపర్చడ వచ్చును. కావలసినవారికి ఏవిధమైన సంజాయిషీ కావలసినవచ్చునట్టికి కూదిగున గంతకము చేసిన వారలకు వ్రాసి జవాబు తెప్పించుకొ కచ్చును

ఫుంటుల వెంకటరంగయ్య, బెంబలిగి శరణప్ప, దెజవాడ. (1880) మేనేజర్.

స్వదేశీ నబ్బులు.

కస్తూరి	0.8-0	మొగలి (కేవిదా)	0.4-0
కార్పాలిక్ (మేలు)	0.6-0	బేత్	0.3-0
మనోహర్	0.5-0	కసంతా	0.2-6
తెకందర్ (మేలు)	0.5-0	కర్పూరపు	0.2-0
" మధ్యరకం	0.4-0	సోపు గింజలది	0.2-6
నట్టివేరు	0.4-0	లవంగపట్టు	0.1-0
కోజా	0.4-0	విజిలాలో	0.1-6
కార్పాలిక్ మధ్యరకం	0.4-0	విండగర్	0.1-8
గోరింటి	0.4-0	కార్పాలిక్	0.1-8
గులాబి	0.4-0		

ప్రతి ఆర్డరులోను ఎనిమిది అణాలు అడ్వాన్సుగా పంపవలెను. మొత్తముగా కొనవారికి కమీషను యివ్వబడును. వీ. పి చార్జీలు ప్రత్యేకము. స్వదేశీ సామానుల అంగడి, నెం. 25, రంగ నాయకులు పేట, నెల్లూరు.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్

బహుమానముల సనేకములను గడించిన శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి గ్రంథములు. అమృతవలి

అత్యుత్తమమైన నవల. నవరసము లాడుచుండును. తెల 1-4-0.

బుద్ధచరిత్రము

అవతారపురుషుడు డగు నీతినిచక్ర మిక్కిలి మనోహర మగు రచించబడినది. చక్కనికైతి. మంచి అచ్చు. తెల 0.8-0. చిరునామా: ఆంధ్రపత్రిక కాలనము, తిరుపతికి పీఠి, మదరాసు. 1154